

Slovenski št. 7-8 **čebelar**

letnik CXVIII – julij-avgust 2016

ISSN 0350-4697

**Čebele skrbijo
za Evropejce.
Ali Evropejci skrbimo
za čebele?**

**Populacijska dinamika razvoja
varoj v čebelji družini**

Razlike v mikrolokacijah čebelnjakov

Narejanje rezervnih družin po kostanjevi paši

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Hlapilnik za mravljično
kislino Nassenheider profi

NOVO

Art. 7807

Hlapilnik za mravljično kislino Nassenheider classic
za pritržitev na satnik in za vse tipe panjev.

Art. 7801

AKCIJSKA CENA: 5,53 EUR
REDNA CENA: 5,95 EUR

Hlapilnik za mravljično
kislino Medja

AKCIJSKA CENA: 2,30 EUR
REDNA CENA: 2,50 EUR

Art. 7781

Brizgalka za oksalno kislino
za AŽ panje s cevko 1-5 ml,
avtomatska

Art. 7810

Igla za doziranje oksalne kisline

Art. 7814

**Kvalitetna točila za med za
različne satnike in načine točenja.**

Art. 4703

Mešalna palica
za mešanje sladkorne
tekočine v točilu za med.

Cedilo za med

dvojno fi 24 cm z do 3x
večjo prepustnostjo.

NOVO

Art. 7016

Art. 2006

35 kg

Art. 4104, 4107

Art. 2106

50 kg

Pitalnik LR 7,5 l, PVC

AKCIJSKA CENA: 6,66 EUR
REDNA CENA: 7,40 EUR

Art. 3805

Pitalnik 5 l za AŽ panje

AKCIJSKA CENA: 1,89 EUR
REDNA CENA: 2,10 EUR

Art. 3807

Satni pitalnik za LR in DB panje

Art. 3809

AKCIJSKA CENA: 1,80 EUR
REDNA CENA: 2,00 EUR

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

Poletni delovni čas trgovine:
01.08. - 05.08.: 9.00 - 15.00
08.08. - 12.08.: 9.00 - 15.00
ob sobotah: v avgustu zaprto.

Akcijske cene veljajo
od 01.07.2016
do 31.08.2016
oz. do prodaje zalog.
DDV je vključen v ceno.
Slike so simbolične.

**Mreže za
propolis:**

- s povišanimi
prečkami mreže,
PVC, m2

Art. 3239

- standardna mreža
PVC- m2

AKCIJSKA CENA: 2,55 EUR
REDNA CENA: 3,00 EUR

Art. 3240

- PVC, 425 x 510

AKCIJSKA CENA: 2,47 EUR
REDNA CENA: 2,90 EUR

Art. 3239

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

**NAROČENO
BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO.**

UVODNIK

Spoštovane čebelarke, cenjeni čebelarji!

Na prvi seji UO ČZS, 14. aprila 2016, so bile imenovane strokovne in interesne komisije upravnega odbora Čebelarstva zveze Slovenije v novem mandatu, med drugimi tudi komisija za tehnologijo in varno hrano.

Komisija se je na svoji 1. seji, 24. aprila 2016, najprej seznanila s delom komisije v prejšnjem mandatu in ugotovila, da je bilo delo zelo plodno in obsežno tako na področju tehnologije kot tudi na področju varne hrane. S svojimi sklepi je večkrat seznanjala in opozarjala vse odgovorne na problem uporabe nekaterih kemičnih zdravil, ki niso primerna za zatiranje varoj, ter podpirala in propagirala uporabo sonaravnih zdravil. Žal se nam je zgodil lanski december, ki je, vsaj upam, streznil veliko čebelarjev in jih postavil na realna tla.

Prav v tej luči in smeri je bil pripravljen in tudi sprejet načrt za delo komisije v prvem obdobju zdajšnjega mandata. Strokovne analize so pokazale, da smo z zatiranjem varoj s kemičnimi sredstvi, nekaterimi izmed njih nedovoljenimi, tako v vosek kot tudi v panje vnašali topne substance, ki prehajajo v med in propolis. Koncentracija teh substanc v satnju je sicer nizka, vendar to ni zagotovilo, da ne bodo prisotni v medu in drugih čebeljih pridelkih. Tako si je komisija kot prednostno nalogo zadala, da skupaj s strokovnimi službami pridobi in poišče domačega izvajalca, ki bi bil na primeren, strokoven in sprejemljiv način sposoben in pripravljen vosek slovenskih čebelarjev očistiti ostankov akaricidov ter da bi o tem izdal ustrezen certifikat o primernosti satnic po sprejemljivi ceni. Upamo in želimo si, da bi jeseni s postopkom in načrtom seznanili najprej UO ČZS, pozneje pa tudi vse čebelarje. Zavedamo se, da postopek ne bo poceni in da bo zahteval več let trajajoče sodelovanje vseh čebelarjev. Kot drugo nalogo smo si zadali poiskati način, postopek in ustrezna sredstva, s katerimi bi uspešno očistili oz. iz naših panjev izločili ostanke, ki so med uporabo kemičnih zdravil ostala na stenah panjev. Tretja naloga bo namenjena raziskavi, postopku in predvsem načinu čebelarjenja, ki bi preprečeval pojav sladkorja v medu, predvsem v AŽ-panjih (prevešanje).

Spoštovani čebelarke in čebelarji! Upam, da bomo uspešni in da bomo kupcem naših pridelkov in širši javnosti pokazali, kako zelo se trudimo, da bi bili slovenski med in drugi čebelji pridelki tudi v prihodnje neoporečni, brez nedovoljenih snovi. Predvsem pa si v komisiji želimo, da bi pri tem sodelovali prav vsi čebelarji. Le tako bomo lahko uspešni.

*Janez Nagode, predsednik komisije
UO ČZS za tehnologijo in varno hrano*

Fotografija na naslovnici: Čebelji promet na bradah panjev.
Fotografija z mednarodnega natečaja čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2015 - nominacija.

Foto: Goran Jurjević, Hrvaška

UVODNIK

Janez Nagode	249
OBVESTILA ČZS	250
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Dr. Peter Kozmus: Populacijska dinamika varoj v čebelji družini	255
Vlado Augustin: Narejanje rezervnih družin po kostanjevi paši	257
Vlado Augustin: Krmljenje čebeljih družin v AŽ-panju	257
Franc Šivic: Novice iz sveta	258
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Marko Borko: Razlike v mikrolokacijah čebelnjakov	259
Jub I. o. o.: Zaščita kovinskih delov čebelnjaka	261
DELO ČEBELARJA	
Jure Justinek: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	262
ZDRAVJE ČEBEL	
Alenka Juric, dr. vet. med.: Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik II. del	264
Marija Sivec: Kaj počnejo z varojami Avstrijci?	267
SMGO	
Stane Kokej: Predstavitev moje prakse v sistemu SMGO	269
OBLETNICE	270
S KNJIŽNE POLICE	271
DOGODKI IN OBVESTILA	272
OBVESTILA ČZS	275
MALI OGLASI	281
V SPOMIN	288

INDEX

EDITORIAL

Janez Nagode	249
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	250
Peter Kozmus, DSc: Population Dynamics of Varroa mites in Bee Colonies	255
Vlado Augustin: The Formation of Spare Bee Colonies After Sweet Chestnut Honey Flow	257
Vlado Augustin: Feeding of Bee Colonies in the AŽ-Hive	257
Franc Šivic: World News	258
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Marko Borko: Differences in Micro Locations of Apiaries	259
Jub I. I. c.: Protection of Metal Parts of an Apiary	261
BEEKEEPER'S WORK	
Jure Justinek: Beekeeper's Tasks in July and August	262
BEE'S HEALTH	
Alenka Juric, DVM: The Systematic Repression of Varroa – Health Aspect Part II.	264
Marija Sivec: What do Austrians do With Varroa?	267
SHPGI	
Stane Kokej: Presentation of my Practice in the System SHPGI	269
ANNIVERSARIES	270
OFF THE BOOKSHELF	271
NEWS AND EVENTS	272
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	275
SMALL ADS	281
IN MEMORIAM	288

Evropski teden čebel in opravevanja: »Čebele skrbijo za Evropejce. Ali Evropejci skrbimo za čebele?«

V Evropskem tednu čebel in opravevanja so 13. in 14. junija 2016 v evropskem parlamentu v Bruslju pripravili dve konferenci o ohranjanju čebel in opravevalcev ter promocijsko predstavitev sodelujočih držav v t. i. Čebelji vasi pred poslopjem parlamenta. Tokratni Teden čebel s pomenljivim naslovom »Čebele skrbijo za Evropejce. Ali Evropejci skrbimo za čebele?« je bil že peti zapored. Vodilna organizatorica tega dogodka je bila evropska poslanka iz Bolgarije Mariya Gabriel, ki je v okviru delovne skupine evropskega parlamenta za podnebne spremembe, biodiverzitetu in trajnostni razvoj odgovorna za področje čebelarstva. Kot soorganizatorja dogodka sta se izkazala tudi evropska poslanka iz Slovenije Franc Bogovič in Lojze Peterle.

Prva konferenca 13. junija je bila namenjena predstavitvi področja čebelarstva v različnih državah. V uvodu so udeležence nagovorili predsednik Apimondie Phillip McCabe ter člana odbora evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja (AGRI) Marc Tarabella in Franc Bogovič. Konferenco je vodil podpredsednik skupine za med pri Copa Cogeca Stanislas Jas. O ureditvi področja čebelarstva in težavah, s katerimi se spopadajo v svojih državah, so govorili predstavniki Hrvaške, Bolgarije, Belgije, Irske, Francije, Švedske in Italije. **Čebelarstvo v Sloveniji, problematiko in izzive za naprej je predstavil dr. Peter Kozmus.** Iz predstavitev in razprave je bilo razbrati, da se evropske države spopadajo s težavami, ki jih povzročajo uporaba pesticidov in z njimi obdelana semena ter gensko spremenjene rastline. Sklepi konference so bili, da je treba ljudi še bolj ozaveščati o pomenu opravevanja in da je treba uvesti nadzor nad varojami ter nadzor nad registracijo in uporabo pesticidov in spreminjajočim se podnebnim spremembam. Čebelo in druge oprave-

valce je treba razglasiti za ogrožene, čebelarstvo je treba konkretnije vključiti v programe skupne kmetijske politike ter vzpostaviti čim bolj uspešen dialog med čebelarji in kmeti. Poudarjeno je bilo tudi označevanje izvora medu, saj je to po zdaj veljavni zakonodaji zelo ohlapno.

Naslednji dan, 14. junij, je bil namenjen promocijskim predstavitvam čebelarstev iz več držav v Čebelji vasi. Temu je sledila konferenca o pomembnosti opravevalcev za zagotavljanje prehranske varnosti. V Čebelji vasi so bili predstavljeni tudi slovensko čebelarstvo, čebelarji turizem in sheme kakovosti medu. Obiskovalci so lahko pokušali vrste slovenskega medu in medenjake ter pridobili informacije o naši pestri čebelarji in čebelarstvo-turistični ponudbi. Dogodke tega dne je s svojim prihodom in sodelovanjem na konferenci zaznamoval monaški princ Albert, tudi sam vnet zagovornik ohranjanja narave in opravevalcev. Obiskal je tudi stojnico slovenskih čebelarjev ter pokušil medenjake. Ob tej priložnosti smo mu izročili zbornik Svetovni dan čebel povezuje Slovence in svet ter ga informirali o dejavnostih slovenskih čebelarjev, kot sta npr. razglasitev svetovnega dneva čebel in kandidatura Slovenije za kongres Apimondie leta 2021. V Čebelji vasi so si obiskovalci lahko ogledali tudi opazovalni panj, ki ga je postavila Čebelarstva zveza Belgije, in različne medovite rastline, tudi s plodovi, ki zrastejo po zaslugi čebel in drugih opravevalcev. Poleg slovenskih čebelarjev Vlada Vogrinc in Klemna Šauperla so se v Čebelji vasi predstavili še čebelarji iz Hrvaške, Bolgarije, Francije in Belgije. Na stojnici nas je obiskala večina preostalih evropskih poslancev iz Slovenije in njihovih sodelavcev. **Na konferenci, ki je sledila ogledu Čebelje vasi, je predsednik ČZS g. Boštjan Noč predstavil slovensko čebelarstvo. Ob tem je poudaril zlasti evropski medeni zajtrk in svetovni dan čebel, ki sta odlični iztočnici za doseganje večje ozaveščenosti splošne javnosti.** Govoril je tudi o težavah, s katerimi se spopadamo, ter posredoval konkretne predloge za zaščito čebel in drugih opravevalcev, hkrati pa zahteval enaka izhodišča za vse države. Predlagal je okrepitev raziskav o sonaravnem zatiranju varoj, saj je ta zajedavec brez dvoma največji problem sodobnega čebelarstva. Po njegovih besedah potrebuje spremembe tudi zdaj veljavna ureditev nakupa registriranih sredstev za zatiranje varoj,

Stojnica Slovencev in Hrvatov v Čebelji vasi

Monaški princ Albert na ogledu Čebelje vasi daje izjavo za slovensko novinarko

saj na tem področju ne velja načelo prostega pretoka blaga. Posledica visokih cen zdravil je nekonkurenčnost, saj so ta v nekaterih državah občutno cenejša. Predlagal je večji nadzor na začetku registracije različnih fitofarmaceutskih sredstev, ob tem pa opozoril na slab prenos znanosti v prakso. Za izboljšanje tega bi bilo treba vzpostaviti evropsko izobraževalno središče, v katerem bi se lahko izobraževali tako kmetje kot čebelarji in v katerem bi bili ustvarjeni temelji sobivanja teh dveh pomembnih dejavnosti. Opozoril je tudi na pomembnost zagotavljanja pašnih virov za čebele oz. na sajenje medovitih rastlin. Če bi čebele in druge oprasaševalce zaščitili oz. razglasili za ogrožene, bi za dejavnost oprasaševanja lahko pridobili tudi finančno podporo.

V povzetku razprave, ki sta jo vodila Franc Bogovič in Lojze Peterle, njegovi predlogi niso bilo konkretizirani. Lojze Peterle je opozoril zgolj na pomembnost čebel pri delovanju narave ter na to, da so pomemben partner v naši življenjski verigi. Kot je dodal, bi bilo potrebna več sobivanja med kmetijstvom in čebelarstvom, nato pa se je navzočim zahvalil za razpravo o čebelah in prijaznost do njih. Konferenco je sklenila vodilna organizatorica Evropskega tedna čebel, Bolgarka Mariya Gabriel. Poudarila je potrebo po sodelovanju med znanstveniki in čebelarji ter opozorila na to, da med kmetijstvom in čebelarstvom še vedno vlada veliko napetosti, kljub temu pa po njenem mnenju obstaja volja za dialog.

Boštjan Noč in Peter Kozmus ČZS ter novinarki Marjeta Šošтариč in Andrejka Drolec na konferenci o ohranjanju čebel in oprasaševalcev

Opozorila je na vlogo evropskih poslancev ter na rezultate raziskav, ki morajo biti prepoznavni in dostopni. Kot je dejala, vsako leto zaznava boljše sodelovanje, posredovanje kakovostnejših pripomb ter učinkovitejšo izmenjavo mnenj.

Dogajanje sta spremljali tudi slovenski novinarki Jernejka Drolec in Marjeta Šošтариč, ki bosta o dogajanju poročali v svojih prispevkih na Radiu Slovenija in v časniku Delo. Na konferencah smo se seznanili tudi s tem, kako je področje čebelarstva urejeno v drugih državah, in spoznali, da se ponekod še vedno ukvarjajo z ostanki antibiotikov v medu, s problemom uporabe neonikotinoidov, z uporabo različnih pesticidov, ki sistemsko uničujejo čebele, s težavami pri prodaji medu, z ozaveščanjem porabnikov o porabi medu itd. Ko slišiš vse to, ugotoviš, da smo po organiziranosti, tradiciji, razvoju in ozaveščenosti kljub težavam, ki pestijo naše čebelarstvo, še vedno v veliki prednosti pred številnimi drugimi državami. Zato moramo ceniti, kar imamo, ter s kritičnim pogledom stremeti še k večjemu napredku, če ta pogled sledi zdravi kmečki pameti. Informacije o Evropskem tednu čebel najdete tudi na naslednjih povezavah:

- www.euractiv.com/section/agriculture-food/opinion/european-bee-week-what-the-eu-should-do-for-bees-and-biodiversity/
- <http://radioprvi.rtvsllo.si/2016/06/za-kmetovalce-74/>

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev 2016

Letošnji Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev je bil najbolj množična predstavitev čebelarstva doslej. Svoja vrata je odprlo več kot 150 čebelarjskih društev po Sloveniji in se ob tej priložnosti predstavilo obiskovalcem. Prireditve je organizirala Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ v sodelovanju s čebelarjskimi društvi in čebelarji na terenu, odziv pa je bil izjemen, in to tako pri čebelarjskih društvih, ki so odprla svoja vrata, kot tudi pri obiskovalcih, ki so se dogodka udeležili.

V okviru tega dne smo lokalnim šolam, vrtcem in drugim interesnim združenjem ter širši javnosti predstavili čebelarsko dejavnost in prikazali postopke pridobivanja medu. Tako smo obiskovalcem predstavili čebelje pridelke in izdelke iz njih, organizirali smo pokašine medu, izdelovanje svečk iz voska idr. Poudarili smo vlogo kranjske čebele kot pomembne oprasaševalke za kmetijstvo in pridobivanje hrane.

Foto: MB

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan je v organizaciji ČD Ljubljana Moste-Polje obiskal čebelarstvo Žerjal na turistični kmetiji Pri Lazarju.

Zahvaljujemo se čebelarским društvom in vsem njihovim članom, ki so tako dejavno sodelovali na Dnevu odprtih vrat slovenskih čebelarjev ter na ta način podprli prizadevanja za nadaljnji razvoj našega čebelarstva in ohranitev kranjske čebele. Hkrati vabimo čebelarška društva, da se projektu pridružijo tudi prihodnje leto, saj bodo s tem še okrepila medsebojno povezanost in organiziranost v naših vrstah. Vabimo vas, da tudi prihodnje leto opozorite nase in na svoje poslanstvo, ki ga tako predano opravljate.

Dogodkov ob Dnevu odprtih vrat slovenskih čebelarjev so se udeležili tudi vidni predstavniki državnih organov: predsednik Vlade RS dr. Miro CERAR je v organizaciji ČD Metlika obiskal čebelarstvo Veselič v Metliki, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan ŽIDAN je v organizaciji ČD Ljubljana Moste-Polje obiskal čebelarstvo Žerjal na

Foto: Janez Gačnik

Dan odprtih vrat Čebelarskega društva dr. Jožef Starc Metlika je obiskal predsednik Vlade RS dr. Miro Cerar.

turistični kmetiji Pri Lazarju, državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Tanja STRNIŠA je v organizaciji ČD Straža-Dolenjske Toplice obiskala čebelarstvo Šercelj, poslanec evropskega parlamenta g. Franc BOGOVIČ je v organizaciji ČD Krško obiskal čebelarja Miha Planinca iz Krškega, poslanka državnega zbora ga. Iva DIMIČ je v organizaciji ČD Rake in ČD Logatec, ki sta se predstavila na trgu pred cerkvijo v Dolnjem Logatcu, obiskala Čebelarstvo Marinke Ivančič iz Unca, državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Marjan PODGORŠEK pa je v organizaciji ČD Begunje-Karavanke obiskal čebelnjak v parku Psihiatrične bolnišnice v Begunjah.

Vtisi in slikovno gradivo z Dnevo odprtih vrat slovenskih čebelarjev so dostopni na spletni strani ČZS: www.czs.si.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Nadaljevanje projekta »Kar sejemo, to žanjemo« v letu 2016

Projekt »Kar sejemo, to žanjemo« povezuje in združuje veliko število partnerjev, ki že tretje leto uspešno sodelujejo, spodbujajo sejanje in zaveda-

nje o pomembnosti gojenja medovite ajde. S sejanjem strniščnega posevka medovite ajde želijo čebelam zagotoviti pašo, kmetom dodatni pridelek,

Partnerji v projektu »Kar sejemo, to žanjemo«

Ponosni botri projekta »Kar sejemo, to žanjemo«

porabnikom pa lokalno pridelano hrano, ki je vedno bolj cenjena in iskana.

V okviru projekta bodo tudi letos sejali medovito ajdo na kmetijskih površinah srednjih in višjih kmetijskih šol, natančneje na šestih lokacijah po Sloveniji, kjer so šole, ki so se kot partnerji priključili projektu »Kar sejemo, to žanjemo«. Šole, ki bodo sejele ajdo, so: Biotehniški center Naklo, Grm Novo mesto – Center biotehnik in turizma, Biotehniška šola Rakičan, Šola za hortikulturo in vizualno umetnost Celje, Šolski center Šentjur in Biotehnična šola Ptuj. Mladim, ki se izobražujejo na kmetijskih šolah, želimo skupaj predstaviti pomembnost sejanja medovite ajde.

Sejali bodo dve sorti medovite ajde, in sicer Darjo in Čebelico. To leto bomo nadaljevali projekt opazovanja obeh sort v obdobju cvetenja ter lanska spoznanja nadgradili z novimi opazovanji in meritvami, ki jih bo strokovno obdelal in ovrednotil dr. Janko Božič iz Biotehniške fakultete. Lansko spremljanje obiska in štetje čebel na cvetovih ajde, ki ju bodo tudi letos izvajali dijaki in študentje pod strokovnim vod-

stvom mentorjev, bodo nadgradili še s spremljanjem medicine v cvetovih.

Na podlagi zbranih podatkov bodo ugotavljali medsebojno odvisnost med količino sladkorja v cvetovih, obiskom čebel na cvetovih ajde in količino pridelka. Zanimalo jih bo, kako na različnih območjih Slovenije uspevajo iste sorte medovite ajde, dijaki bodo spremljali tudi vremenske razmere, relativno vlago in fenofaze rasti. Ob sklepu projekta bomo v okviru posebnega dogodka na sejmu Narava - zdravje tako strokovni kot tudi širši javnosti predstavili analize meritev in vrednotenje rezultatov.

Že zdaj pa napovedujemo dogodek, ki ga bomo ob žetvi ajde pripravili na srednji šoli Grm – Center biotehnik in turizma v Novem mestu. Žetev ajde na posestvu šole bo v drugi polovici oktobra, o podrobnostih dogodka pa vas bomo obvestili v prihodnji številki SČ.

Skupaj lahko naredimo pomemben korak k ohranjanju narave in čebel!

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Dan čebelarjev na 54. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

Tudi na letošnjem sejmu AGRA v Gornji Radgoni pripravljajo zanimiv program za čebelarje. Nedelja, 21. avgusta, bo ves dan čebelarstvo obarvana. Program se bo začel že ob 9. uri in se bo nadaljeval vse do popoldanskih ur. Dogodke tega dne pripravljajo različne institucije, ki želijo čebelarje in širšo javnost seznaniti z aktualnimi vsebinami, kot so npr. pomembnost povezovanja in skupnega nastopanja na tržišču, vloga skupin, predstavitev dobrih praks,

pomembnost razvoja novih izdelkov in predelave za povečanje gospodarnosti čebelarstva ... Vse dni sejma, ki bo v Gornji Radgoni potekal od 20. do 25. avgusta 2016, bodo na predstavitveni stojnici v hali A sodelovali Javna svetovalna služba v čebelarstvu, Čebelarstva zveza društev Pomurja in Vrtec Manka Golarja iz Gornje Radgone. **Vabimo vas, da se nam pridružite na Dnevu čebelarjev na sejmu AGRA!**

Lidija Senič, vodja JSSČ

Nedelja, 21. avgusta 2016 – program s čebelarstvenimi vsebinami*:

Ura	Dogodek	Organizator	Prostor
9.00–10.00	Strokovna razprava o pomembnosti ustanovitve skupine proizvajalcev – poslovno povezovanje v kmetijstvu postaja realnost (Sodelovali bodo: Franc Bogovič, poslanec v evropskem parlamentu; Ivan Drev, direktor Kmetijske zadruge Saleška dolina, z. o. o.; Anton Tomec, tajnik ČZS; Blaž Ambrožič, član sekcije čebelarstvenih turističnih ponudnikov in uporabnik sheme SMGO; Matjaž Apat, član komisije UO ČZS za vzrejo čebeljih mat.)	ČZS, JSSČ	Dvorana 2
10.00–11.00	Slovesna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj v okviru mednarodnega ocenjevanja medu	Pomurski sejem, d. d.	Dvorana 1
11.15–12.30	Strokovna razprava o možnosti predelave čebeljih pridelkov za izboljšanje ekonomičnosti čebelarstva (Sodelovali bodo: Jana Goršič Fabjan, dr. vet. med., odgovorna oseba za sistem HACCP in notranji nadzor ter razvoj novih tehnologij v Centru biotehnik in turizma Grm Novo mesto; prof. dr. Rajko Vidrih, Biotehniška fakulteta; Marko Cesar, Čebelarstvo Cesar; Tanja Magdič, svetovalka za ekonomiko pri JSSČ)	ČZS, JSSČ	Dvorana 2
12.30–13.30	Srečanje predsednika ČZS z vodstvi čebelarstvenih društev z območja Pomurja (Sodelovali bodo: Boštjan Noč, predsednik ČZS)	ČZS	Dvorana 2
15.00	Okrogla miza o svetovnem dnevu čebel	MKGP	Hala A, razstaveni prostor MKGP

*Organizator si zaradi nepredvidenih okoliščin pridržuje pravico do spremembe programa.

54. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

Tradicionalno sveži!

20. - 25. 8. 2016, Gornja Radgona

VABLJENI NA MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDU POD OKRILJEM SEJMA AGRA!

Ne zamudite datumov za potrditev vaše odličnosti:

12. julij - Rok za prijavo vzorcev na ocenjevanje

26. julij - Rok za dostavo vzorcev

2. avgust - Mednarodno ocenjevanje medu

20. - 25 avgust - Promocija ocenjenih izdelkov na 54. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

21. avgust - Dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo:

Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 5642 115, boris.erjavec@pomurski-sejem.si

AGRA - STROK USPEŠNE POSLOVNOSTI IN PRODORNE STROKOVNOSTI

Agra bo predstavila vse tisto, kar potrebujemo za pridelavo zdravju prijaznih živil na način prijazen okolju: vrhunske pridelke, prehranske izdelke, jedi in vina. Ravno zato bo poseben prostor namenjen predstavitvi čebelarstva in čebeljih pridelkov.

Sejem bo obeležil mednarodno leto stročnic in 25-letnico povezovanja s Slovenci po svetu. Država partnerica bo Madžarska, ob njej se bodo predstavile številne druge države in regije. Z razstavnimi prostori ter strokovnimi dogodki sodelujejo najvidnejše državne, zbornične, gospodarske in strokovne institucije ter kmetijsko – živilsko izobraževanje. Ekološkemu kmetijstvu in živilom, hrani iz naše bližine, bogastvu slovenskih gozdov ter tehniki za varno in okolju prijazno kmetovanje se bodo pridružile predstavitve živali v hlevih, maneži in strokovnih dogodkih. Ob čebelarstvu bodo predstavljene slovenske avtohtone pasme živali, govedo, konji, prašiči, drobnica, male živali, ribe v ribniku ter kraški ovčarji. Vabile bodo predstavitve na osrednjem sejemske vrtu, permakulturnem vrtu, Gainem samooskrbnem vrtu, sejmski njivi, nasadih hmelja, slovenskega trsnega izbora, starih sort jablan ter v gozdno parkovnem nasadu. Poudarek bo na ohranjanju slovenskih avtohtonih sort, med katere sodijo tudi številne medovite rastline.

Bienalno bo skupaj z Agro potekal 20. Mednarodni sejem embalaže, tehnike pakiranja in logistike, INPAK. Na razstavi izdelkov, ki so sodelovali na ocenjevanju Slovenski oskar za embalažo, bo predstavljena tudi darilna embalaža za slovenski med.

PREDSTAVITVE ČEBELARSTVA IN ČEBELJIH PRIDELKOV

Čebelarska zveza Slovenije, Zveza čebelarskih društev Pomurja in Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravljajo državno čebelarsko razstavo s prikazi in prodajo medu in izdelkov iz medu, literature in opreme za čebelarje. Na Dan čebelarjev v nedeljo, 21. 8. 2016 bodo podeljena priznanja najboljšim iz mednarodnega ocenjevanja medu, dogajanje pa bodo okrepila tudi strokovna srečanja.

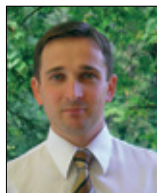
V organizaciji Biotehniške fakultete, Zootehnike, Univerze v Ljubljani, bo organizirana Razstava avtohtonih pasem domačih živali, ki bo promovirala slovenske avtohtone pasme: kranjsko čebelo, posavskega konja, istrsko pramenko, krškopoljskega prašiča in štajersko kokoš. Na stojnicah bodo v degustacijo in nakup ponujeni pridelki teh avtohtonih živali, med njimi med in čebelji izdelki.

Čebelarstvo, medovite rastline in med bodo tudi pomemben del predstavitev Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter drugih najpomembnejših stanovskih in strokovnih organizacij.

POUČNO IN DRUŽABNO DOGAJANJE

Ob pestrem čebelarskem strokovnem in družabnem dogajanju, bodo Agro popestrili: 18. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, srečanje ob dnevu avstrijske Štajerske, srečanje podeželske mladine, izbor najtežje buče in izrezovanje buč, tekmovanja v vlečenju vrvi, v plesanju polke in v plesanju maskot, nogometna tekma slovenske vinske reprezentance, srečanje sommelierjev in vinskih vitezov, 7. srečanje starodobnih traktorjev Steyr, Festival piva, Agrina Kuhinja s kuhanjem in pokušnjami jedi iz nagrajenih izdelkov z ocenjevanj ter sejmskih vrtov, Dan mladih s kulturnim in zabavnim programom ter številni drugi.

 POMURSKI SEJEM
www.pomurski-sejem.si

Populacijska dinamika varoj v čebelji družini

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

Največji izziv v čebelarstvu je pogosto obvladovanje števila varoj v čebeljih družinah. Če čebelar med sezono sistematično ne spremlja števila varoj in čebelje družine zgolj ustaljeno zdravi julija in avgusta, lahko čezmerno napadenost z varojami ugotovi šele jeseni, tedaj pa je za učinkovito ukrepanje že prepozno. Pri tem je nujno poznavanje sposobnosti razmnoževanja varoj in dejstva, da je za njihovo odstranjanje iz družin ključna učinkovitost posamezne metode in uporabljenega sredstva. To je še zlasti pomembno zaradi ožjega nabora kemičnih sredstev za obvladovanje varoj in vse večje težnje po uporabi sonaravnih pripravkov na podlagi organskih kislin in eteričnih olj.

Varoje (*Varroa destructor*) za svoj obstoj potrebujejo čebele, saj brez njih preživijo le 5,5 dni. V obdobju, ko v družinah ni zalege, lahko na čebelah živijo do 100 dni, vendar se njihovo število vsak mesec zmanjša zaradi naravnega odmiranja. Če v čebelji družini ni zalege, se varoje ne morejo razmnoževati, če pa imajo varoje v družini na voljo zalego, hitro izrabijo svoje zmožnosti razmnoževanja. Samičke varoj spolno dozori, ko so stare 7 dni, in takrat lahko vstopajo v nepokrito čebeljo zalego, kjer izlegajo jajčeca, iz katerih se razvijejo mlade varoje.

V obdobju, ko je v čebelji družini zalega, se število varoj v panju povečuje eksponentno. To pomeni, da se število varoj na začetku povečuje počasneje, potem pa vse hitreje. Hitrost njihovega razvoja je odvisna tudi od tega, ali vstopijo v trotovsko ali delavsko zalego, saj se v delavski zalegi razmnožujejo počasneje kot v trotovski. Povprečna stopnja razmnoževanja v delavski zalegi je 1,3, v trotovski pa 2,6. Če torej v nepokrito delavsko zalego vstopi ena varoja, ob izleganju čebele delavke povprečno izstopi 2,3 varoje ($1 + 1,3$), če pa varoja vstopi v trotovsko zalego, iz nje ob izleganju trota povprečno izstopi 3,6 varoje ($1 + 2,6$). Zato navzočnost trotovske zalege v čebelji družini varojam omogoča hitrejšo razmnoževanje. Primerjava različne hitrosti razmnoževanja varoj v delavski in trotovski zalegi je prikazana v Grafu 1. Pri tem je bilo predpostavljeno, da je bila v čebelji družini na začetku le ena varoja in da je prag škodljivosti teh zajedavcev pri 2500 varoj v čebelji družini.

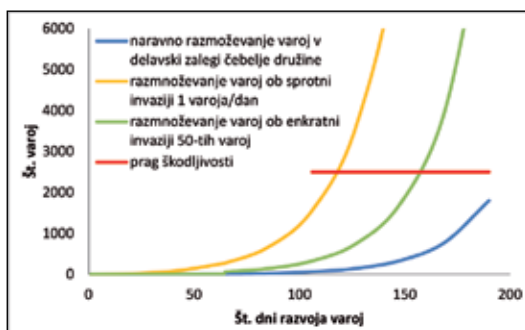
Graf 1: Povečevanje števila varoj v čebelji družini ob predpostavki, da se varoje razmnožujejo le v delavski oz. le v trotovski zalegi, ter prikaz števila dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti (2500 varoj).

Število varoj v čebelji družini se povečuje: 1. **kot posledica razmnoževanja** varoj v posamezni čebelji družini in 2. **zaradi invazije varoj** iz drugih čebeljih družin, predvsem kot posledica ropa in vletavanja čebel in troto v druge panje.

Poleg tega čebelarji varoje med družinami dodatno širijo z narejanjem novih družin, izenačevanjem družin, s prevozi in trgovino čebel.

Invazija varoj iz drugih družin

Čebele pogosto prenašajo varoje z ropanjem oslabiljenih in brezmatičnih družin. Rop se pojavlja v brezpašnem in/ali jesenskem obdobju, ko določene družine zaradi različnih vzrokov preveč oslabiljo. Čebele lahko na ta način v družino prenesejo po

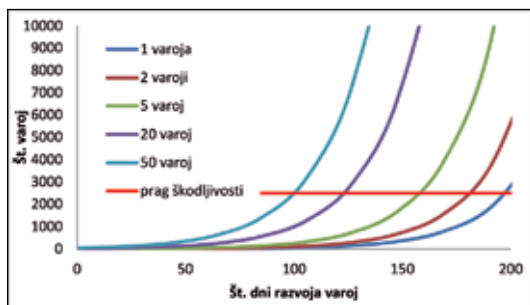

Graf 2: Primerjava povečevanja števila varoj v panju ob sočasni invaziji ene varoje na dan in ob enkratni invaziji 50 varoj od zunaj (v 63. dnevu) ter prikaz števila dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti (2500 varoj)

* Dr., vodja Priznane rejske organizacije

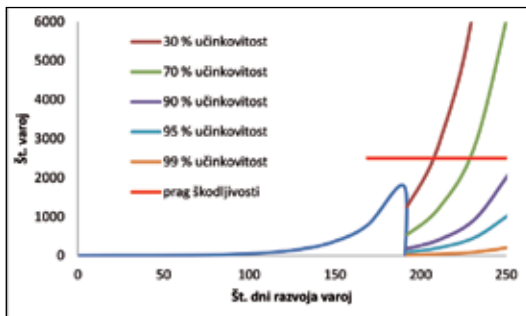
več kot 100 varoj na dan. S tem se v čebelji družini v kratkem času zelo poveča število varoj. Če čebelja družina iz zunanjega vira pridobi le eno varajo/dan, bo število varoj doseglo vrednost 1000 več kot mesec dni hitreje kot sicer. Tudi če čebelja družina 63. dan po začetku pojava prve zalege pridobi 50 varoj od zunaj, se bo njihovo skupno število povečalo na 1000 mesec dni prej kot sicer. V Grafu 2 so prikazane razlike med naravnim povečevanjem števila varoj v čebelji družini v primerjavi s pridobivanjem ene varoje na dan od zunaj oz. z invazijo 50 varoj hkrati.

Največji vpliv na število varoj v čebelji družini v poznopoletnem obdobju ima začetno število varoj v družini. Znano je, da že zelo majhne razlike v začetnem obdobju lahko povzročijo velike razlike v poznejšem obdobju. Primerjava med različnim začetnim številom varoj in poznejšim povečevanjem števila varoj v družini je prikazana v Grafu 3.

Graf 3: Primerjava povečevanja števila varoj v panju ob različnem začetnem številu varoj v čebelji družini (1, 2, 5, 20 in 50) ter prikaz dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti (2500 varoj).

Med sezono moramo čebelarji redno spremljati število varoj v čebeljih družinah s štejetjem naravnega odpada varoj na testnem vložku ali z metodo pretresanja 300 čebel v kozarcu s sladkorjem v prahu. Če to morebiti preseže prag škodljivosti, je treba varoje čim uspešneje zatirati/odstranjevati. Pri tem je zlasti pomembna učinkovitost zatiranja, saj je od te odvisno, koliko varoj bo ostalo v panju in kako hitro se bo

Graf 4: Primerjava povečevanja števila varoj v čebelji družini po različno učinkovitem zatiranju varoj (30 %, 79 %, 90 %, 95 % in 99 %) ter prikaz števila dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti (2500 varoj).

število varoj znova povzpelo čez prag škodljivosti. V Grafu 4 je prikazan čas, ki je potreben, da se število varoj ob uporabi različno učinkovitih sredstev za njihovo zatiranje znova povzpne čez prag škodljivosti.

Sklep

Pri obvladovanju varoj bomo učinkoviti, če bomo čebelje družine čez zimo čim bolj »očistili« teh zajedavcev, tako da bo pred pojavom prve zalege njihovo začetno število čim manjše (manj kot 10). Poleg tega moramo varoje med sezono še najmanj enkrat učinkovito zatirati. Da dosežemo 70- ali večodstotno učinkovitost, je priporočljivo, da ob zatiranju v čebelji družini ni pokrite zalege. V nasprotnem bo zatiranje manj učinkovito in število varoj bo znova kmalu presseglo prag škodljivosti. Če bomo sistematično spremljali napadenost čebeljih družin, če bomo varoje učinkovito zatirali pozimi in še vsaj enkrat med sezono, družin jeseni in/ali čez zimo ne bomo izgubljali zaradi čezmerne napadenosti z varojami. ■

Viri:

Goodwin, M., Van Eaton, C. (2001): *Control of Varroa, A guide for New Zealand Beekeepers*. Wellington: New Zealand Ministry of Agriculture and Forestry, 120 str.

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli.
Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature;
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih;
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline;
- za večkratno uporabo.

NANOKEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: 041/691 328, 041/863 876

Narejanje rezervnih družin po kostanjevi paši

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Dandanes moramo čebelarji redno obnavljati čebelje družine. To lahko naredimo na različne načine, med katerimi je eden izmed uporabnejših narejanje ometencev, tj. umetnih rojev iz suhih čebel. Ta način je zelo uporaben predvsem pri čebelarjenju v panjih z omejeno prostornino, saj z odvzemom presežka čebel razbremenimo osnovno čebeljo družino.

Mlado družino naredimo iz suhih čebel, ki smo jih ometli s satov ob predvidoma zadnjem točenju, tj. po kostanjevi paši. Za narejanje ometenca po kostanjevi paši – to je še zadnji primerni čas za to opravilo – potrebujemo od 2,5–3 kg čebel in mlado oprášeno matico. Te ometemo iz odbranih močnih družin s satov s pokrito zalego, ki so tik pred izleganjem, ali s tistih, v katerih se delno že izlegajo mlade čebele, ter z mediščnih satov.

Čebele po navadi ometamo v posebej pripravljen zaboju za narejanje ometencev. Ta ima na obeh navpičnih stranicah vgrajeno mrežo, na zgornji strani pa ima lesen pokrov, ki je ob straneh vgrajen v vodila, in zelo uporaben pločevinast lijak, ki ga uporabljamo za vsipanje čebel v vse zaboje. V zaboju na tehtnici ometemo čebele iz več družin, vendar iz posamezne družine ne več kot tretjino skupne teže ometenca, kajti v nasprotnem se bodo čebele steple med seboj. Posebej moramo paziti, da ne odvzamemo matice, in kar je še posebej pomembno, da so čebelje družine zdrave. Čebelam dodamo v matični-

ci zaprto oprášeno matico in zaboju prenesemo v hladen in temen prostor.

Po 48 urah tak umeten roj pretresemo v manjši panj z največ desetimi sati. V sredino takega panja damo tri zgrajene mlade in lepe sate, preostali prostor pa zapolnimo s satniki z vrtnimi satnicami. To naredimo v čebelnjaku, ki je vsaj 3 km oddaljen od prvotnega, saj bi se v nasprotnem čebele vračale v panje, iz katerih so bile odvzete. Matičnico z matico postavimo v sredino panja na zgornjo letev satnika, še pred tem pa odpremo prehod, ki je zapolnjen s sladkorno pogačo.

Tako oblikovani družini še ne odpiramo žrela panja, temveč ji dodamo sladkorno raztopino in počakamo do jutra, ko ga le nekoliko odpremo. Taka družina je čez noč porabila dodano hrano in začela graditi satje. Ko čebele osvobodijo matico iz matičnice, se njihova gradilna vnema še poveča. Čebelar mora poskrbeti, da bo imela taka družina vedno dovolj hrane. Matica že v nekaj dneh zaleže dva do tri sate, s tem pa je ometenec že postal manjša čebelja družina.

Ker v čebelji družini še ni pokrite zalege in so vse varoje na čebelah, je to idealen čas za zatiranje varoj – uničimo jih z uradno registriranim zdravilom na podlagi oksalne kisline po navodilih veterinarja NVI, to opravilo pa vpišemo v dnevnik veterinarskih posegov. ■

Krmljenje čebeljih družin v AŽ-panju

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Poleg skrbi za ustrezno zdravstveno stanje čebeljih družin na njihovo preživetje in razvoj pomembno vpliva tudi način krmljenja. Večletne izkušnje kažejo, da v Sloveniji vse od julija do zazimite družin primanjkuje čebelje paše. Dodatno krmljenje družin s kakovostno hrano v tem obdobju prispeva k uspešnejšemu preživetju zimskega obdobja.

Odvisno od panjskega sistema in možnosti, ki jih ta ponuja, pa lahko dodajanje hrane čebelam povzroča določene ovire oz. omejuje uporabo ali so-uporabo različne čebelje hrane. V klasičnem oz. standardiziranem AŽ-panjskem sistemu so mo-

žnosti krmljenja čebelje družine omejene. V preteklosti so se na trgu sicer pojavile nekatere rešitve, ki so izboljšale možnosti za krmljenje oz. dodajanje različnih vrst čebelje hrane, vendar izvedbe ne omogočajo uporabe ali souporabe različnih in najpogostejših načinov krmljenja v različnih letnih časih, odvisno od razmer in potreb.

Prav zaradi tega je komisija za varno hrano in tehnologijo čebelarjenja pri Čebelarski zvezi Slovenije lani za ApiSlovenijo 2016 razpisala natečaj za najboljšo inovacijo na področju krmljenja čebel. Nanj se je prijavilo deset inovatorjev, ki so prikazali različne načine krmljenja čebel. Kot najpreprostejši, naj-

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Inovacija s področja krmljenja čebel – pitalnik z uporabo plastenk za AŽ-panje

Nameščen pitalnik

bolj razširjen in najbolj inovativen način krmljenja za AŽ-panje se je izkazal način z uporabo plastenk.

Zamenjava pitalnika v AŽ-panju je preprosta, saj je treba starega samo odstraniti, na okence namestiti mrežico in tja, kjer je deščica, prisloniti pitalnik.

Dolžino pitalnika prilagodimo širini panja. Pod luknje, kamor vstavimo plastenke, namestimo še mrežico, ki čebelarom preprečuje vstop v zadnji del panja. Ker je izdelava takšnega pitalnika zelo preprosta in ne potrebuje visoko strokovnega znanja iz lesarstva pa tudi posebnega orodja ne, upam, da bo to inovacijo uporabilo čim več čebelarjev in stare pitalnike zamenjalo z opisanim. Prednosti pitalnika z uporabo plastenk za AŽ-panje:

1. je higiensko neoporečen;
2. preprosta in poceni predelava;
3. ob uporabi treh plastenk porabimo občutno manj časa za zimsko krmljenje;
4. za zimsko krmljenje naredimo v pokrovček 8–10 luknjic (s premerom 1,5–2 mm);
5. učinkovito ga lahko uporabljamo tudi za dražilno krmljenje, če v pokrovček naredimo le 2 ali 3 luknjice;
6. sladkorna raztopina se v plastenki ne pokvari, tudi če jo čebele pobirajo dlje časa;
7. ker na ta način ne povzročamo ropanja, lahko čebelje družine krmimo tudi podnevi;
8. če uporabimo pollitrske plastenke, lahko tak pitalnik namestimo tudi v majhne panje;
9. pri uporabi je pomembno, da plastenke (npr. od soka Fruc) napolnimo do vrha. ■

Novice iz sveta

Kuba

Od 17. do 22. julija bo v Havani, glavnem mestu Kube, potekal 6. čebelarški kongres, ki naj bi se ga udeležili tudi številni čebelarji iz različnih delov sveta. Da se ta država po otoplitvi odnosov z ZDA vse bolj odpira tudi proti svoji veliki severni sosedu, dokazuje članek v letošnji aprilski številki American Bee Journal, v katerem turistična agencija Transeair Travel opisuje velik napredek Kube pri pridelavi medu. Ameriški čebelarji, ki bodo med letošnjim čebelarškim kongresom obiskali to otoško državo, se bodo lahko poučili o napredni kubanski tehnologiji, opraševanju, selekciji čebel in vzreji matic, lahko pa bodo tudi navezali prijateljske stike z domačimi čebelarji. Predvsem jih bodo navdušile najrazličnejše ekološko pridelane vrste medu. Po izvozu kmetijskih pridelkov se ta čebelji pridelek uvršča celo na četrto mesto, takoj za ribami, tobakom in rumom.

Ekološko pridelavo omogoča bujna tropska vegetacija, na kateri najdejo čebele pašo vse leto in ki je seveda ne škropijo s pesticidi. Po letu 1991, ko je razpadla Sovjetska zveza, Kuba ni imela deviz za uvoz pesticidov, zato se je usmerila v ekološko kmetijstvo, to pa ji dandanes, ko je povpraševanje po ekološko pridelani hrani vse večje, omogoča dobro prodajo medu po razmeroma visokih cenah. Zato

Cvetoče tobakovo polje

Foto: Internet

država vse bolj podpira čebelarstvo. Leta 2014 so tamkajšnji čebelarji pridelali 7.200 ton medu v vrednosti 23.300.000 dolarjev, letni pridelek na panj pa je bil 45 kg. Z nadaljnjim izboljšanjem tehnolo-

gije bi lahko pridelek medu zaradi odličnih naravnih danosti podvojili že v nekaj letih. ■ **Franc Šivic**

Viri: Transeair Travel (2016): Travel to Cuba. *American Bee Journal*, št. 4, april, str. 385.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Razlike v mikrolokacijah čebelnjakov

Nekateri čebelarji, ki pozorno opazujejo čebele v odnosu z okolico in vremenom ter razlike med različnimi bližnjimi lokacijami, ugotavljajo, da se lahko na takšnih mikrolokacijah pojavijo očitne razlike, čeprav sta lokaciji le malo oddaljeni druga od druge in čeprav so čebele enako oskrbovane. Različne čebelarje smo vprašali, kakšne so njihove izkušnje pri ugotavljanju razlik na mikrolokacijah in kateremu dejavniku pripisujejo največji vpliv na razlike.

Franc Podrižnik, Kokarje, terenski svetovalec JSSČ

Čebelarstvo je tista veja kmetijske dejavnosti, ki je po mojem mnenju najtesneje vpeta v vrtnec naravnega dogajanja. Od dogajanja v naravi je odvisen uspešen razvoj čebeljih družin med letom. Čebelar se v želji po optimalni oskrbi lahko še tako trudi, a če mu narava ni naklonjena, njegov trud ne obrodi zelenih sadov. Temu smo priča marsikatero leto, letos pa še posebej. Glede na to je torej uspeh čebelarjenja odvisen od narave. Če si vremenske krivulje ciklično sledijo tako, da so v prednosti obdobja lepega in toplega vremena, vmes pa je deževja ravno prav za poživitev vegetacije, lahko pričakujemo tudi primeren razvoj vseh dejavnikov, ki pozitivno vplivajo na razvoj čebeljih družin in pojav pašnih virov. Ko govorimo o pašnih virih, imamo v mislih tako pelodno kot nektarno in manovo pašo. Bogato »pognjena miza« za čebele so mešani gozdni sestoji z obronki in mejicami, obrežno rastlinje ter cvetoči travniki.

Čebelarji vemo, da tudi idealno vremensko dogajanje ne zagotavlja vedno primerne ponudbe pašnih virov, saj se pestrost rastlinstva od lokacije do lokacije zelo razlikuje. Ta je po večini odvisna od reliefa ter od različne sestave in prepustnosti tal, seveda pa tudi od nadmorske višine. Ko govorimo o paši na mani, je odločilen tudi razvoj posameznih povzročiteljev medenja, a ta je lahko vsako leto drugačen. Na pojav in stopnjo medenja odločilno vplivajo še temperaturne in vetrovne razmere. Lahko rečemo, da ima svoje posebnosti vsaka mikrolokacija, zato

ji je dobro preučiti že pred postavitvijo čebelnjaka ali stojišča.

Čebelarim na dveh lokacijah, ki sta druga od druge oddaljeni dva kilometra. Na obeh je v celotnem ciklu vegetacije v bližini dovolj pelodnih virov. Pri spomladanskem razvoju čebeljih družin ne opažam občutnih razlik. Zaradi dobre ponudbe cvetnega prahu v vročem poletnem obdobju (zlata rozga, nedotika, detelje, grmovnice ...) je na obeh stojiščih dober tudi razvoj zimskega zaroda. Bližina reke Drete in potokov na obeh lokacijah ponuja dovolj vode. Tako so zagotovljeni pglavitni pogoji za zdravje in vitalnost čebeljih družin. Glede zdravstvenega stanja družin na obeh lokacijah ne opažam nikakršnih razlik. Ob večjem pomanjkanju medenja v naravi zagotavljam stalne osnovne medene zaloge s pravočasnim dodajanjem sladkorne raztopine, seveda v minimalnih količinah, s čimer je zagotovljeno preživetje čebeljih družin, pa tudi ne nalaganje sladkornega medu v mediščih.

Razliko pa opažam v donosih medu. Lokaciji se razlikujeta tudi glede na čas oziroma vir medenja. Na spomladanskih nektarnih pašah je donos boljši pri čebeljih družinah v čebelnjaku, ki je 2 km oddaljen od mojega doma. Poznejše manove paše pa so obilnejše v okolici čebelnjaka ob moji hiši. Pozno medenje smreke in hoje povzroča kristalizacijo medu že v satju. Tudi tu opažam razliko. Med hitreje kristalizira na lokaciji, ki je od doma oddaljena 2 km. Menim, da lega čebelnjakov v mojem primeru nima večjega vpliva. Lokaciji nista izrazito vetrovni. Na nobeni sicer ne poleti in ne pozimi ni zgodnjega jutranjega sonca. Ko se pojavi pravo medenje, čebele ne čakajo na sonce, temveč izletavajo že pred tem in tudi po sončnem zahodu. Na obeh mikrolokacijah je podobna tudi konfiguracija terena. Oba čebelnjaka stojita pod severnim pobočjem hriba Čreta, na nadmorski višini približno 380 m. Lokaciji pa se razlikujeta po sestavi in prepustnosti tal in s tem tudi po rastlinstvu.

Temu dejavniku pripisujem tudi največji vpliv na različnost medenih virov in donosov v različnih časovnih obdobjih. V gozdnih sestojih v okolici čebelnjaka, ki je dva kilometra od mojega doma, prevladujejo listavci. Med medovitimi drevesnimi vrstami je največ divje češnje, javorja in jesena, precej pa je tudi grmov-

nic. Tla so prepustna, na apnenčasti podlagi je tanka plast zemlje, ki rastlinam v toplejših in sušnih obdobjih ne zagotavlja dovolj vlage. Spomladi oz. ob cvetenju je vlage še dovolj, zato je nektarna ponudba dobra. Slabši namočenosti in drugačni mineralni sestavi tal na tej lokaciji, pa pripisujem hitrejšo kristalizacijo medu na poznih pašah. V okolici moje hiše je sestava tal popolnoma drugačna. Plast zemlje je debelejša, v njej je več ilovice, ki ne prepušča vode, zato je teren bolj močvirnat. To omogoča drugačno sestavo rastlinstva. Največ je smreke in hoje, skoraj vsako leto pa je na teh vrstah drevja dovolj povzročiteljev medenja za vsaj eno točanje manovega medu. To je tudi obrobno območje enega izmed najbolj medovitih delov Slovenije. Pobočji Črete in Menine planine, območje med rekama Dreta in Savinja ter še zahodneje v okolici Črnivca so znana kot eno izmed najboljših medišč na smreki in hoji.

Maksimiljan Prah, Slovenska Bistrica, predsednik ČD Slovenska Bistrica

Ljudje se med seboj razlikujemo, hiše, v katerih živimo, nam ponujajo različne možnosti in tudi kraji, v katerih stojijo naši domovi, različno vplivajo na ljudi. Tako je tudi pri čebelah. Čebelarim na stalnih stojiščih, vendar čebele tudi prevažam. Kadar jih prepeljem na novo stojišče, temu namenim vso pozornost. Dan pred načrtovanim prevozom si podnevi ogledam stojišče in označim, kako bom postavil prevozno enoto, saj ko čebele v temi pripeljem tja, tega ni moč storiti. Držim se pravila, da prevozno enoto postavim v smeri kazalcev, ki kažejo enajsto uro. Če je to tovornjak, v katerem so čebele na vsaki strani, je na enajsto uro obrnjen hodnik, če pa je to enostranska prevozna enota, obrnem proti enajsti uri njeno sprednjo stran. Pazim, da je prevozna enota čim bolj zaščitena pred severnim vetrom, zaželen pa je vzgonski veter. Ob stacionarnem čebelnjaku v Halozah sem uredil tako lokacijo, da ta izpolnjuje vse pogoje. Na stojišču čebele dobro prezimijo, razvoj je hiter, spomladi sonce ogreje okolico, čebel skoraj nikoli ne muči nosema in tudi ob preverjanju odpada varoj jih je na tem stojišču najmanj. Cvetnega prahu je v izobilju, saj je okolica neokrnjena, kostanjeva paša je nadpovprečna tako po količini kot po kakovosti, dobra pa je tudi bera matičnega mlečka.

Prevozna enota oz. tovornjak, postavljen na Pohorju, ima slabšo zimsko lokacijo, razvoj je poznejši, spomladi pa se pogosto pojavi tudi nosema. Spomladi, ko vzgonski veter potisne mrzli veter proti vrhu, v kotanji nastane ugodna klima za cvetlično in kostanjevo medenje. Oba premična zabojnika vedno premikam sočasno in tudi v panje posegam

sočasno, vendar nikoli nimam težav, čeprav sta zabojnika vedno postavljena skupaj.

Sem pa imel priložnost opazovati čebele na paši oljne ogrščice. Tedaj sva z žal pokojnim Jankom Pislakom na razdalji 150 m drug od drugega postavila prikolico (on) in tovornjak (jaz). Za stojišče sva se oba dogovorila s kmetijskim kombinatom in tako se je zgodilo, da je bila oddaljenost med panji premajhna. Sprva ni bilo nikakršnih težav, proti koncu paše pa so se začele čebele medsebojno napadati, saj je on prideloval matični mleček in jih krmilil, jaz pa ne. Svoje čebele sem hitro odpeljal ter s tem preprečil, da se ni pojavilo preveliko medsebojno ropanje.

Brane Borštnik, Velike Lašče, terenski svetovalec JSSČ

Tudi sam opažam, da se v zadnjih letih na posameznih mikrolokacijah pojavlja gozdno medenje več let zapored. Hoja, ki po starem izročilu medi na vsakih sedem let, že peto leto zapored izdatno medi tudi letos. Enako velja za javor in smreko. Če imaš torej srečo in je tvoj čebelnjak postavljen v neposredni bližini take dobre mikrolokacije, si dobro točil, nasprotno pa je sosed ostal tako rekoč brez medu, čeprav sta čebelnjaka drug od drugega oddaljena samo nekaj več kot kilometer. Tudi sam imam tako izkušnjo. Na rezervni lokaciji, ki je nekaj več kot kilometer stran od mojega doma, je bilo medišče polno, doma pa sem moral čebele že tretjo sezono zapored krmiti. Seveda je zaradi tega hitrejši tudi razvoj čebel na medovitem območju, graditev satja je intenzivnejša, rojenje pa se zmanjša ali popolnoma ustavi. Po mojem mnenju so vsekakor v prednosti zatišne lege, saj veter ali jugo, ki je v zadnjih letih vse bolj moteč, negativno vpliva na razvoj ušic ali takoj posuši nektar. Menim, da bomo čebelarji morali poiskati take skrite kotičke, jih opazovati nekaj sezon, potem pa čebele prepeljati v to medovito okolje. Prilagoditi se bomo morali spremembam naravnih danosti ter ustrezno prilagoditi tudi tehnologijo čebelarjenja. V prednosti bodo majhne premične prevozne enote, ki jih je moč prepeljati tudi z osebnim avtomobilom.

Zbral: MB

Čebelarstva tehnika

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin in donosa
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

samo
95,40 EUR

www.apiscale.eu 041/844-482

Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

Zaščita kovinskih delov čebelnjaka

Jub d. o. o., info@jub.eu

Pri obnovi čebelarke opreme se lahko vprašamo, kako ustrezno obnoviti ali zaščititi kovinske dele prevoznih čebelnjakov na kovinski konstrukciji, kovinsko konstrukcijo za samostoječe panje ali nakladne panje, kovinsko stojalo oz. ogrodje sončnega talilnika ali točila za med, kovinske dele na zunanji strani panjev (tečajni vratc, kotniki ...). V notranjosti panjev pa čebele že same propolizirajo površine in jih tako zaščitijo.

Zaradi rjavenja je kovinske površine nujno protikorozijsko zaščititi, barvana površina pa hkrati postane tudi prijetnejša. Med izdelki blagovne znamke JUBIN želimo posebej izpostaviti JUBIN Metal, ki odlično varuje kovinske površine. **JUBIN METAL** je antikorozijska barva na vodni osnovi za zaščito nezahtevnih in enostavnih objektov iz jekla, železa, bakra, cinka in aluminija. Za optimalno zaščito vseh podlag priporočamo uporabo temeljnega premaza Jubin Metal Primer. Pred barvanjem pocinkanih površin, bakrenih elementov in elementov iz bakrovih zlitin ter pred barvanjem elementov iz aluminija in aluminijastih zlitin je zaradi zagotovitve oprijema barve obvezna uporaba **temeljne- ga antikorozijskega premaza JUBIN Metal Primer**. **JUBIN METAL v notranjih prostorih ne rumeni, nima neprijetnega vonja in se hitro suši, zato je možno nanesti več slojev v enem dnevu.** Barva je pakirana v plastični embalaži po 0,65 in 2,25 litra. Poleg že pripravljenih odtenkov vam jo v prodajalnah z JUMIX mešalnicami zmešajo v paletu nians po barvnih kartah JUB Favourite feelings in RAL, med drugim pa lahko izbirate tudi med 28 odtenki z »metalnim« vidnoz. Pred uporabo barvo JUBIN METAL le dobro premešamo. Pri nanašanju barve s čopičem redčenje z vodo odsvetujemo, saj se pokrivnost in debelina sloja barve z redčenjem hitro slabša, pri nanašanju z brizganjem pa jo lahko redčimo z vodo v razmerju 1 : 10. Za najboljšo zaščito nanesimo na suho in čisto kovino dva sloja temeljnega premaza JUBIN Metal Primer in dva zaključna sloja barve JUBIN Metal. Zaradi hitrega sušenja priporočamo nanos v pasovih brez prekinitev, morebitne kaplje pa takoj razmažemo, da se ne zasušijo. Ker je izdelek na vodni osnovi, orodje po uporabi preprosto operemo z vodo.

Domáci mojstri se še vedno v veliki meri odločajo za nakup izdelkov **na osnovi topil**, ki jih vsebujejo klasični alkidni premazi. Pri izdelkih na osnovi topil je naslednji nanos mogoč šele po 24 urah, ko je premaz povsem suh. Sledi čopiča in zatekanja je treba zaradi narave alkidnih premazov popravljati dalj časa. Premazi na osnovi topil se v primerjavi z vodnimi premazi praviloma tudi nekoliko lepše razlivajo in imajo višji sijaj. Film alkidnega

premaza lahko postane sčasoma trši in krhek, zato ga zlahkoto obnovimo. Največkrat lahko neoprijete delce odstranimo samo s krtačo, podlago pa odprašimo ter osvežimo z novim premazom. Za redčenje premaza in pranje čopiča uporabimo predpisano razredčilo.

JUBIN Email Universal je zaključna barva na osnovi topil. **Priporočamo jo za zaščito in dekoracijo kovinskih in lesenih površin.** Uporabljamo jo lahko tako zunaj kot tudi znotraj objektov. Dodatna prednost je možnost uporabe iste pokrivne barve tako za les kot za kovino (v kombinaciji z ustreznim temeljnim premazom: npr. Jubin Wood za les in JUBIN Metal za kovino). Odlikujejo jo dobra pokrivnost, visok sijaj, dobra elastičnost in trdnost, se odlično razliva, ne kaplja, njen obdelovalni čas je dolg, zato omogoča popraviljanje napak. Na voljo je v kovinski embalaži po 0,75 litra v dvanajstih pripravljenih odtenkih: bela 01, slonokoščena 15, rumena 20, oker 30, rdeča 40, bordo 45, modra 50, svetlo zelena 60, temno zelena 65, siva 70, rjava 80 in črna 90.

Za zaščito čebelnjakov sta primerni obe vrsti naših zaključnih slojev, tako na vodni osnovi kot na osnovi topil. Ker pa so **vodni premazi ekološko sprejemljivejši**, jih za zaščito čebeljih panjev vsekar **priporočamo kot prvo izbiro.** ■

POSEBEN POPUST ZA ČEBELARJE

Od 1. marca do 31. avgusta 2016 bodo lahko vsi člani ČZS kupovali izdelke iz družine JUBIN z 20-odstotnim popustom. V trgovini podjetja

JUB (Dol pri Ljubljani), Inpos (Prevalje, Celje, Slovenska Bistrica in Sevnica), Gazvoda (Novo Mesto), Pleskar Agnič (Trebnje), Ibus (Slovenj Gradec), Jurček (Ormož), Monicolor (Murska Sobota), Lazura (Maribor), M&T Trade (Tržič), Centri tehnike in gradnje M-Tehnika bo popust mogoče uveljaviti ob predložitvi članske izkaznice, v Merkurjevih centrih pa ob predložitvi članske izkaznice in zgornje kode.

V tem letu vam omogočamo tudi poseben 15-odstotni popust pri nakupu izdelkov podjetja JUB za obnovo društvenih prostorov in objektov ČZS. Popust je mogoče uveljaviti v trgovini podjetja JUB ob predložitvi članske izkaznice.

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Meseca, ki sta pred nami, sta po navadi najtoplejša. Temperature lahko presežejo 30 °C, zato je to obdobje za čebele običajno brezpašno. Čebelje paše pogosto usahnejo v drugi tretjini julija, ko se konča cvetenje lipe in kostanja. Mogoče je le še medenje hoje. Oskrbo čebeljih družin prilagajamo temu, ali nameravamo še izrabiti hojevo pašo ali ne. Za vse tiste, ki čebel ne prepeljejo na hojevo pašo, sta ta dva meseca že intenzivno usmerjena v pripravo čebeljih družin na jesen in postopno tudi na zimo, saj je pašne sezone konec. Za omenjena meseca moramo torej navodila prilagajati temu, ali še pridelujemo med ali čebele že pripravljamo na zimo. Sam čebelarim tako, da imam nekaj družin v stacionarnih čebelnjakih, nekaj pa na prevoznih enotah, tako da jih lahko prepeljem tudi na pozne paše. Opisal bom, kako ravnam v prvem in kako v drugem primeru.

Delo pri čebelah

Za čebele v stacionarnih čebelnjakih je zadnja paša na mojem območju na kostanju in nekaj malega na lipi. Po končani paši najprej iztočim med, nato pa začnem družine takoj pripravljati na jesen in zimo. Ob točenju kostanjevega medu po navadi še pregledam družine, saj je to tako rekoč zadnji temeljitejši pregled v tem letu. V plodišču preverim stanje zalege in tako ocenim kakovost matice. Če ta ni takšna, kot pričakujem, jo nemudoma zamenjam. To storim tako, da staro matico odstranim in vstavim novo, ki je zaprta v matičnici. Po dveh dneh odprem dostop do sladkornega testa, tako da lahko čebele osvobodijo matico. Iz plodišča odstranim vse deviško satje, ki še ni bilo

zaleženo, in morebiti še kak nezgrajen ali nedograjen sat. Dodam satje, ki je bilo že zaleženo, a ni prestaro. Zalego zložim skupaj na sredino panja, obnožinske in medene sate pa postavim ob stan. V tako urejeno družino še isti dan po točenju dodam poln pitalnik hrane. Dodajanje hrane je zlasti pomembno pri družinah, pri katerih smo zamenjali matico, saj nahranjene čebele raje sprejmejo matico kot lačne. Hrano dodam šele potem, ko se stemni, in nikoli prej, da ne povzročim ropa. V dneh po točenju najprej sledi zatiranje varoj, potem pa že postopno krmljenje za jesen in zimo. Izjemno pomembno je, da do začetka avgusta poskrbimo za minimalno število varoj v družinah, saj le tako ne bodo ogrožale zimske generacije čebel. Če zamudimo ta rok, bo pod vprašajem tudi uspešna prezimitev. Zlasti letos opažam, da bodo varoje povzročale veliko težav, saj se je njihovo število izjemno povečalo, zato bosta nujna dodatna pozornost in dosledno ukrepanje po navodilih naših veterinarjev. Krmljenje končam do konca avgusta, s tem pa za predelavo hrane izrabim po večini še poletne čebele.

Pri družinah, ki jih prepeljem na pozne paše, če pričakujem medenje hoje, ravnam drugače. V njih po paši na lipi in kostanju ne morem takoj zatirati varoj niti jih ne morem začeti krmiti, saj še vedno pridelujem med. Če je paša dobra, se tudi družine dobro obnavljajo, če je slaba, pa jim je treba pomagati. Sam jim pomagam s sati pokrite zalege, ki jo odzvamem letošnjim narejencem. Zalego jim dodajam tedaj, ko jih pripravljam na pašo, torej prej. Sočasno jim tako kot v zgornjem primeru uredim tudi plodišče. Če hojeva paša ne usahne že prej, čebele odpeljem z nje najpozneje med 5.–10. avgustom, ne glede na to, koliko hoja še med. Potem v teh družinah postopam enako kot pri stacionarnih, le da delo poteka intenzivneje in v krajših intervalih. Nemudoma sta potrebna obračun z varojami in obilno krmljenje. Tem družinam hrane ne nalivam v pitalnike, temveč jo dodajam v 5-litrskih kanticah. V letih, v katerih je razvoj varoje intenziven, se lahko zgodi, da zaradi prepoznega zatiranja zajedavcev katera od teh družin propade, to pa je pač davek, ki ga moram plačati, in na to moram biti pripravljen. Vsekakor svetujem, da vsi, ki se odločate za pozne paše, še pred tem preverite napadenost družin z varojami. Če je ta huda, se je bolje odločiti za izpustitev te paše, razen če smo pripravljene na posledice. Medenje hoje je lahko zelo obilno,

Pokapana podrast kaže na medenje hoje.

Multiboks za umetne roje

lahko pa jo čakamo tudi zaman. To pašo je zelo težko z gotovostjo napovedati, saj je popolnoma odvisna od vremena ter od tega, ali jo čebele sploh izrabijo. Napovedati je mogoče zgolj to, kje se utegne pojaviti.

Kaj še postorimo pri čebelah?

Oskrbimo vse narejence, tako da smo prepričani, da imajo vsi matice in dovolj zgrajenega satja ter hrane. Tudi v njih zatiramo varoje in jih postopno krmimo.

Količina hrane, ki jo moramo dodati čebelam, je odvisna od moči družine, nikoli, še posebej ne v teh dveh mesecih, pa se ne sme zmanjšati na manj kot 8 kg. Konec avgusta naj bodo vse družine z izjemo tistih na Primorskem po večini nakrmljene za zimo. Imeti morajo torej približno 15 kg predelane in pokrite hrane. Primanjkljaj bomo dodali v prvih dneh septembra.

Julija lahko naredimo še zadnje narejence. Sam v tem obdobju oblikujem narejence samo še s suhimi čebelami (umetne roje) in nikoli z zalego, čeprav je to še mogoče. Z narejenci, ki sem jih julija narejal z zalego, imam namreč preveč slabih izkušenj: pojavljali so se ropi, slabo so sprejemali matice, v zalegi so bile varoje itd. Po paši, navadno kar ob točenju zadnjega medu, vseh ometenih čebel ne vrnem v panje, temveč jih polovico vsujem v zamrežene zaboje. Za ta namen uporabljam t. i. multibokse za umetne roje. Za en ometenec ometem čebele z desetih satov, in sicer po pet satov iz dveh močnih panjev, preostalih pet satov čebel pa vrnem osnovni družini. Ometenec odnesem v klet ter mu takoj dodam redko slad-

korno raztopino (v razmerju 1 : 1) in sprášeno mlado matico. Družina ostane v kleti tri dni, v tem času pa je matica že osvobodena in sprejeta. Na večer čebele vsujem v 9-satne prašilčke, naslednji dan pa jim že dodam polno 5-litrsko kantico hrane. Medtem ko so nameščene v multiboksu v kleti, jih še pokapam z oksalno kislino. Takšna družina se še pravočasno razvije za uspešno prezimitev, poleg tega pa je tudi očiščena varoj.

Še nekaj splošnih nasvetov

Ne pozabite na oskrbo čebel s čisto vodo, še posebej med dolgotrajnejšim vročinskim obdobjem. Izjemno pazljivi bodite pri krmljenju čebel, saj vsaka najmanjša napaka lahko povzroči rop, tega pa je zelo težko in včasih celo nemogoče ustaviti. Da ne izzovete ropa, se izogibajte tudi preseljevanju čebel v druge panje, narejanju narejencev, ko je za to že prepozno, ker čebele niso več dovolj živalne, in odpiranju panjev sredi poldneva. Pozorni bodite tudi na to, da vse satje in vse, kar ima vonj po medu, pospravite tako, da je za čebele nedostopno. Žrela panjev lahko zožite na velikost ene ali dveh čebel. Če pa se pojavi rop, ga je v začetni fazi še mogoče ustaviti. Včasih pomaga, če pred panji vključite razpršilnik vode, žrela pa pripravite na eno čebelo. Pred žrela lahko nastavite steklo, s katerim boste roparicam otežili neposreden vdor v panj. Za preprečitev ropa lahko čela panjev in brado premažete tudi z naf-to. Če to ne pomaga, še dodatno škropite z vodo, ki ji lahko dodate nekaj kisa. Nič ni narobe, če so sprednji deli panjev mokri, kajti naš cilj je ustaviti roparice. Kadar pa so čebele, ki ropajo, že v družini in ji kradejo med, pomaga samo še preselitev panja na novo stojišče, na katerem ni drugih čebel. Sam ob morebitnem pojavu ropa, med katerim so roparice že v panju, nimam pa možnosti preselitve panja, pustim, da družino izropajo in še isti dan zvečer izropan panj zaprem. Če bi ga zaprl čez dan, bi se roparice le preusmerile na sosednjo družino. Na isto mesto to leto ne smemo več naseliti nove družine, saj se rop navadno ponovi. Ro-parice namreč in vsake toliko preverijo, ali je na kraju, kjer so ropale, ostalo še kaj.

Naša opravila bodo torej julija in avgusta usmerjena v pripravo čebel na jesen in zimo. Temelje uspešnega čebelarjenja v prihodnjem letu začnemo graditi prav v obdobju, ko se končuje letošnja sezona in že začenja nova. ■

PLEMENILNA POSTAJA KAMNIŠKA BISTRICA

Sprejemamo naročila za čebelje matice kranjske čebele. Vzrejališče je odobril KIS.

Milan Starovasnik • 041/685 576 • info@domacimed.si

Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik II. del

Alenka Jurčić*, alenka.juric@vf.uni-lj.si

6. Katera zdravila lahko uporabljam za zatiranje varoj pri čebeljih družinah, kdaj in kako lahko uporabim posamezno vrsto zdravila?

- Zdravila morajo biti opremljena z uradnim navodilom v slovenskem jeziku za njihovo uporabo in uradno kupljena pri veterinarju ali v lekarni v Sloveniji.
- Glede zdravljenja čebel se s pristojnim območnim veterinarjem posvetujte še pred začetkom zdravljenja.
- Nepravilna uporaba zdravil lahko negativno vpliva na zdravje čebel, na čebelarja, ki zdravilo uporablja, na zdravstveno ustreznost čebeljih pridelkov in na okolje.
- V čebelarstvih z ekološkim načinom čebelarjenja je dovoljeno zdraviti z zdravili, ki vsebujejo hlapne zdravilne učinkovine, kot so organske kisline (mravljinčna, oksalna in mlečna kislina) in timol. Veterinar lahko po svoji strokovni presoji predpiše akaricide, ki vsebujejo tudi druge vrste učinkovin, pri čemer pa čebelarstvo izgubi status ekološkega čebelarstva, bodisi trajno bodisi le začasno.

7. Kako naj uporabim zdravila za zatiranje varoj?

- Čebelje družine teden dni pred začetkom zdravljenja preglejte in jih pripravite na zdravljenje: v obdobju aktivne sezone preverite zalogo hrane in vode, njihov življenjski prostor prilagodite njihovi zivalnosti, vrsti in velikosti panja ter poskrbite za ustrezno ventilacijo v panju.
- Iz panjev odstranite satje, namenjeno pridobivanju čebeljih pridelkov za prehrano ljudi (mediščno satje).
- Natančno preučite navodilo za uporabo zdravila, ki ste ga prejeli ob izdaji (navodilo proizvajalca in veterinarja, ki je zdravilo izdal).
- Ne uporabljajte več vrst zdravil hkrati!
- Spremljajte pričakovano vremensko napoved za prihodnjih nekaj dni od načrtovanega začetka zdravljenja. Spomladi pazite, da ne prehladite čebelje zalege. Poleti, ko je zelo vroče, vstavljajte zdravilo v družine zgodaj zjutraj ali pozno zvečer. Pozimi naj bo vreme ugodno vsaj še dva dni po zdravljenju, da bodo čebele lahko izletele in se iztrebile v naravi.
- Spomladi in zgodaj poleti zdravite samo nove družine (roje, narejence, ometence) in pazite,

da zdravilo ne bo zašlo v gospodarske čebelje družine ali v satje, ki je namenjeno za pridobivanje čebeljih pridelkov. Najbolje je čebele popršiti z mlačno raztopino zdravila Oxuvar ali z mlečno kislino p. a. Če ste v roju ugotovili več kot 100 varoj, preverite napadenost z varojami tudi pri matični družini. V tem obdobju ne zdravite gospodarskih družin oz. to storite le, če zdravljenje predpiše veterinar, pri tem pa obvezno upoštevajte karenci!

- Pri kontaktnih zdravilih (Bayvarol, Check Mite) morate zagotoviti trajen stik čebel z zdravilom, zato med zdravljenjem od julija do septembra večkrat preverite položaj nosilcev (trakov oz. palčk) in jih po potrebi korigirajte, da bodo prosto viseli in da bodo čebele lahko prišle v stik z njimi po celotni površini.
- Pri zdravilih, ki delujejo kontaktno in z izhlapevanjem (Thymovar, Apilife Var, Apiguard), morate zagotoviti stik s čebelami in trajno izhlapevanje, zato mora biti nad njimi dovolj prostora. Zdravilo vedno položite nad zalego, v zgornjo etažo ali zgornjo nakladdo panja, na satje ali na matično rešetko, od zalege in hrane naj bo oddaljeno najmanj 4 cm, nad njim pa mora biti najmanj 0,5 cm prostora. Ob manjši napadenosti družin z varojami lahko zdravljenje po dveh ali treh tednih prekinete in čebele krmite, nato pa ga spet nadaljujete.
- Kadar se pojavi dolgotrajnejše vročinsko obdobje, je treba spremljati zunanjo temperaturo in izrabi obdobje zmerne temperature. V tem primeru boste zdravljenje lažje opravili z zdravilom Formivar ali Maqs. Zdravilo vedno vstavite nad plodiščno satje, za izhlapevanje mravljinčne kisline v tekočem stanju pa uporabite ustrezne preverjene hlapilnike (hlapilnike FAM, Liebig ali Nassenheider). V vsakem primeru morate zagotoviti zadostno ventilacijo, spremljati vedenje čebel in po potrebi odstraniti zdravilo.
- Z zdravilom Api-Bioxal ali Oxuvar lahko ob načrtni prekinitvi zaleganja matic konec julija zatirate varoje tudi pri gospodarskih čebeljih družinah. V tem primeru v začetku julija omejite zaleganje matic na sat izolator, ki ga boste 21. dan odstranili iz panja in matico vrnili družini, nato pa 25. dan, ko v družini ne bo več pokrite zalege, izvedli enkratno zdravljenje. Ta poseg, ki je prav tako priporočljiv v vročinskem obdobju, ko ni mogoče uporabljati zdravil s hlapnimi učinkovinami, ker morajo biti te v

* Dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut
Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, enota Celje

panjih dalj časa, morate hkrati izvesti pri vseh družinah, kajti le tako bo dovolj učinkovit.

- Dodatno jesensko zdravljenje bo potrebno, če bo po poletnem zdravljenju v družinah še vedno veliko varoj (10 ali več varoj na 500 odraslih čebel). Zdravilo Varidol uporabite v zaprtih panjih (30 minut) enkrat v odmerku od dve do največ štiri kapljice na družino. Če je potrebno večkratno zdravljenje, uporabite mlečno kislino, ki jo na veterinarski recept kupite v lekarni.
- Zimsko zatiranje varoj opravite pri vseh družinah ne glede na napadenost. Če uporabljate sublimator, naj bo ustrezno preverjen (Varrox), saj je treba

pri sublimaciji doseči dovolj visoko temperaturo. V tem primeru boste uporabili zdravilo Api-Bioxal in upoštevali priporočilo proizvajalca, da čebelje družine s tem zdravilom zdravimo samo enkrat, in to v panjih z odprtim mrežastim dnom. Za čebelarja je varnejša metoda zdravljenja s pokapanjem zdravilne raztopine Oxuvar ali Api-Bioxal neposredno po čebelah. V čebeljih družinah na gorskih območjih s hladnejšim podnebjem, dolgotrajnejšo zimo in daljšo prekinitivjo zaleganja matic je priporočljivo uporabiti nižjo koncentracijo učinkovine oksalne kisline, na primer pokapanje z zdravilom Oxuvar

Seznam zdravil

Zdravilo	Zdravilna učinkovina	Oblika zdravila in trajanje zdravljenja	Primerna zunanja temperatura med zdravljenjem	Primerno za ekološka čebelarstva
MAQS	mravljinčna kislina	mravljinčna kislina v obliki gela (trakovi), izhlapevanje sedem dni; v AŽ-panju do 10 dni (1 trak, čez 3 dni dodamo drugega)	10–29,5 °C (optimalna temp. 15–25 °C)	da
Api-Bioxal	oksalna kislina	kristali oksalne kisline v obliki dihidrata, ki jih uporabljamo za sublimacijo pozno jeseni/pozimi, ali v obliki zdravilne raztopine (4,2 %) za pokapanje po čebelah spomladi/poleti: delujejo kontaktno, enkratno zdravljenje	spomladi/poleti – optimalna temp. več kot 10 °C; pozno jeseni/pozimi – min. temp. 5 °C, optimalna temp. 7–10 °C.	da
Oxuvar	oksalna kislina	raztopina oksalne kisline, za pokapanje pozno jeseni/pozimi – enkratno zdravljenje ali za pršenje po čebelah spomladi/poleti, največ dvakrat/14 dni	spomladi/poleti – pršenje pri več kot 8 °C, optimalna temp. 8–10 °C pozno jeseni/pozimi – pokapanje pri temperaturi manj kot 5 °C	da
mlečna kislina p. a.	mlečna kislina	raztopina mlečne kisline p. a., nakup v lekarni na veterinarski recept za pršenje po čebelah: enkratno zdravljenje, lahko ga ponovimo	več kot 10 °C	da
Apiguard	timol	gel: zdravljenje traja od 14 (21)–28 (42) dni	15–25 °C (največ 30 °C)	da
Thymovar	timol	nosilci trakovi: zdravljenja traja od 3 (4)–6 (8) tednov	15–30 °C	da
Apilife Var	timol, evkaliptusovo olje, kafra, levomentol	nosilci trakovi oz. ploščice: zdravljenje traja 28 dni	20–25 °C (največ 30 °C)	da
Formivar	mravljinčna kislina	60- ali 85-odstotna mravljinčna kislina, dolgotrajno izhlapevanje, prvo zdravljenje po zadnjem točenju medu, drugo septembra, zdravljenje traja od 7–14 dni, izjemoma kratkotrajno zdravljenje	15–25 °C (največ 30 °C)	da
Bayvarol	flumetrin	nosilci trakovi, kontaktno, zdravljenje traja 42 dni	temp. več kot 10 °C, potrebna je aktivnost čebelje družine	po strokovni presoji veterinarja
Checkmite	kumafos	nosilci trakovi, kontaktno, zdravljenje traja 42 dni	temp. več kot 10 °C, potrebna je aktivnost čebelje družine	po strokovni presoji veterinarja
Varidol	amitraz	fumigacija: 30 minut, enkrat aerosol – po navodilu proizvajalca zdravila	več kot 10 °C	po strokovni presoji veterinarja

(raztopina 3,5-odstotne oksalne kisline dihidrat), ki ga lahko uporabljamo pri zunanji temperaturi manj kot 5°C. Poudariti pa je treba ugotovitve prakse, da je pri zunanji temperaturi več kot 5°C zelo učinkovito tudi zdravljenje z zdravilom Api-Bioxal v 4,2-odstotni raztopini. Če zdravilo uporabljamo v skladu z navodilom proizvajalca, to ne povzroča negativnih posledic.

8. Na kaj moram biti pri zdravljenju še posebej pozoren?

- Obvezno upoštevajte navodilo proizvajalca zdravila ter navodilo in nasvet veterinarja, ki je zdravilo izdal, in veterinarja, pristojnega za zdravstveno varstvo čebel na vašem območju.
- Pred začetkom zdravljenja morate iz panjev odstraniti vse satje, namenjeno za pridobivanje medu, vsaj tretjino satja pa vsako leto zamenjajte z novim, saj boste na ta način lahko zagotavljali varne čebelje pridelke.
- Vsaj teden dni pred uporabo zdravil ne vznemirjajte čebeljih družin. Poskrbite, da bodo imele med zdravljenjem na voljo zadostno zalogo hrane in pitno vodo.
- Pred začetkom zdravljenja vstavite v družine čiste testne vložke za preverjanje odpada varoj ter jih namažite z medicinskim vazelinom.
- Ne uporabljajte različnih zdravil hkrati, prav tako pa nobenega zdravila ne uporabljajte dalj časa oz. ne presežite števila dopustnih zdravljenj, predpisanih v navodilih proizvajalca zdravila.
- Posebej pozorni bodite, kadar uporabljate zdravila, ki vsebujejo hlapljive učinkovine – organske kisline in timol –, saj na njihovo izhlapevanje vplivajo zunanji dejavniki, zlasti ventilacija v panju, temperatura in vlaga.
- Ob zdravljenju morate za varovanje svojega zdravja, zdravja čebel in ohranitev zdravega življenjskega okolja upoštevati predpisane zaščitne ukrepe. Še najmanj 10 dni po končanem zdravljenju je pri delu s čebelami priporočljivo uporabljati osebno zaščitno opremo!
- Zapišite si podatke o odpadu varoj in učinkovitosti zdravljenja.
- Ob sumu neželenih vplivov zdravljenja (stranski neželeni vplivi, ki niso navedeni v navodilu proizvajalca zdravila, odmiranje čebel, slaba učinkovitost zdravila, ostanki zdravil v medu nad dovoljeno mejo) morate o tem takoj obvestiti veterinarja, ki je zdravilo izdal, ali neposredno Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke.
- Dolžni ste voditi evidenco o uporabi zdravil pri čebeljih družinah: v dnevnik veterinarskih posegov morate v skladu z zakonodajo sproti zapisati vse podatke o opravljenem zatiranju varoj.

Spomladansko zdravljenje

Če zimskega zatiranja niste izvedli ali če ste pri poznozimskem ali spomladanskem testiranju ugotovili večjo napadenost z varojami, je treba družine zdraviti še pred začetkom medenja. Posvetujte se z veterinarjem. Za spomladansko zdravljenje lahko uporabite zdravila: MAQS, Api-Bioxal, Oxuvar, mlečna kislina p. a., Apiguard, Thymovar, Apilife Var ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja. Če od končanega zdravljenja z zdravili Apiguard, Thymovar in Apilife Var do začetka medenja mine manj kot štiri tedne, je po prvem točenju medu tega priporočljivo poslati v analizo ostankov timola. Priporočljiva zunanja temperatura v obdobju spomladanskega zdravljenja je pri pršenju ali kapanju zdravnih raztopin več kot 10 °C, pri zdravljenju z zdravili, ki vsebujejo timol, pa več kot 15 °C. Če zdravili Oxuvar ali ApiBioxal pršimo po satju ali satnikih, teh ne smemo uporabljati za pridobivanje medu.

Zdravljenje v obdobju paše

Varoje zatirajte pri rojih in narejencih, gospodarske čebelje družine pa zdravite le, če je ogroženo njihovo zdravje – upoštevajte navodilo veterinarja! Za zdravljenje v obdobju paše lahko uporabite MAQS ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja.

Zatiranje varoj pri narejencih in rojih

Če po zdravljenju odpade več kot 100 varoj, preverite napadenost z varojami tudi pri matični družini oz. izrojencu. Za zatiranje varoj pri narejencih in rojih lahko uporabite Api-Bioxal, Oxuvar, mlečno kislino p. a. V tem primeru varoje zatiramo z mlačno zdravilno raztopino (32 °C) pri zunanji temperaturi najmanj 8 °C. Za pršenje rojev uporabimo približno 25 ml zdravilne raztopine/1 kg čebel.

Zdravljenje po zadnjem točenju medu

Vse čebelje družine zdravite hkrati, zdravljenje začnite po točenju medu, t.j. od druge polovice julija do začetka avgusta. Posvetujte se z veterinarjem. Za zdravljenje po zadnjem točenju medu lahko uporabite zdravila: Apiguard, Thymovar, Apilife Var, Formivar, MAQS, Api-Bioxal, Oxuvar, Bayvarol, Checkmite ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja.

Dodatno jesensko zdravljenje

Po končanem poletnem zdravljenju preverite napadenost z varojami; če je dopustni prag presežen, izvedite dodatno zdravljenje. Posvetujte se z veterinarjem. Za dodatno jesensko zdravljenje lahko uporabite mlečno kislino p. a., Varidol ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja.

Poznojesensko, zimsko zdravljenje

Zadnje zdravljenje v letu opravite novembra ali decembra oz. v obdobju, ko v družinah ni zalege. Zdravite natančno in vse družine hkrati. Pri odpadu več kot 100 varoj v posamezni družini, je potrebna

večja pozornost. Posvetujte se s pristojnim območnim veterinarjem. Za poznojesensko, zimsko zdravljenje lahko uporabite Api-Bioxal, Oxuvar, mlečno kislino p. a., Varidol ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja. ■

Kaj počnejo z varojami Avstrijci?

Marija Sivec*, info@lucka-sp.si

Čebelarji se vsako leto srečamo prvo soboto v juniju. Naredimo si lep dan s piknikom, pogovorimo se o vseh problemih, ki nas tarejo, poveemo si vse neumnosti, ki smo jih naredili v prejšnjem letu, malce pa se tudi pohvalimo. Na naša srečanja vedno povabimo tudi kako znamenito osebo, nekoga, ki se dobro spozna na čebele, da nam v obliki predavanja pove stvari, ki nas zanimajo. Letos smo povabili inž. Josefa Ulza, nekdanjega direktorja čebelarške šole v Gradcu, zdaj upokojenca, ki pa doma še vedno čebelari s 380 čebeljimi družinami. Družine tudi prodaja in vzreja matice. Poleg tega še vedno predava, tako doma kot tudi po drugih državah, saj velja za vrhunskega strokovnjaka s področja čebelarstva. Zanimalo nas je, kaj Avstrijci počnejo z varojami, kako zdravijo družine in koliko škode naredijo varoje pri njihovih čebelah.

Varoja je na pohodu po Evropi že 30 let. V tem obdobju smo čebelarji poskušali vse mogoče, da bi ohranili svoje čebele – od naravnih pripravkov do takih in drugačnih kemičnih sredstev. Z vsem tem čebelarji vzrejamo odpornejše varoje. Včasih je čebelja družina, v kateri je bilo 11.000 varoj, normalno preživela, zdaj pa je že 3.000 varoj preveč. Z varojami se širijo še virusi, ki prav tako pomagajo uničevati naše čebele. Povečujejo se tudi drugi negativni vplivi na čebelje družine: okolje, genetske spremembe, paraziti, pesticidi, škodljivci, virusi, bakterije, glivice ... in seveda svoje prispevajo tudi čebelarji, ki hočejo od čebelje družine dobiti čim več in ji dati čim manj. Tako kot pri človeku je tudi pri čebelah. Kolikor več je zunanjih negativnih vplivov, toliko težje čebelja družina preživi.

Cilj čebelarja je zmanjšati število varoj na tako raven, da se bo čebela s svojo naravno odpornostjo ubranila pred drugimi boleznimi. Varoje v družino prinesejo viruse, ti preidejo v kri (hemolimfo) in oslabijo imunsko odpornost čebel. Virus se prenašajo z ugrizom, ko se varoja prisese na ličinko ali odraslo čebelo. Kot so pokazali poskusi z virusi, je bilo ob

injeciranju virusa potrebnih le 100 enot, da so čebele zbolele in umrle, če so jih prejele oralno oz. prek prebavil, je bilo za enak učinek potrebnih 100 milijonov, če so jih prejele kontaktno, pa kar 100 milijard.

Če čebelarji ne vidijo varoj, so mirni in ne naredijo ničesar. Ko pa jih je julija na čebelah moč opaziti, je po navadi že prepozno za reševanje čebelje družine. Avstrijci so pregledali 200 različno velikih stojišč in na vsakem vzeli pod drobnogled 15 družin. Prvič julija 2015, nato septembra 2015 in še enkrat marca 2016. Opazili so velike razlike, in to tako med družinami pri istem čebelarju kot med čebelarji na istem območju oz. v posameznih deželah. Čebelar težko določi, koliko varoj je na čebelah. Če je bilo julija na čebelah 1,5 odstotka varoj (na 100 čebel 1,5 varoje), je taka družina že s težavo preživela zimo. Na posameznih stojiščih je bilo v istem obdobju na čebelah od 0 do 20 odstotkov varoj, to pa je razlog, da vsako zimo odmre toliko čebeljih družin. Varoj v zalegi sicer ni moč videti, znano pa je, da je delež varoj v zalegi precej večji od števila varoj na čebelah. Minulo zimo je v Avstriji odmrlo 15 odstotkov čebeljih družin, lani več kot 30 odstotkov. Med avstrijskimi čebelarji so taki, ki pri prizadevnem obvladovanju varoj nimajo problemov, in tudi taki, ki imajo stalne izgube.

Za zatiranje varoj je na voljo čedalje manj zdravil.

Podjetja, ki izdelujejo posamezna zdravila in ki jih želijo tržiti po Evropi, to stane več milijonov evrov. Ko se vprašamo, zakaj so zdravila za čebele tako draga, naj povem, da samo registracija nekega zdravila v posamezni državi stane 250.000 evrov! Zakonodaja na področju zdravljenja je v Avstriji enaka kot pri nas: kar

Inž. Josef Ulz

Foto: MB

* Čebelarška mojstrica

je v državi registrirano, je treba kupiti doma, nakup v sosednjih državah, tudi če gre za enako zdravila, pa ni dovoljen. Avstrijci uporabljajo za zatiranje varoj tako organske kisline in eterična olja kot tudi kemična sredstva. Če hoče čebelar dobiti npr. perizin ali amitraz, potrebuje recept veterinarja, ne potrebuje pa ga za nobeno drugo zdravilo.

Strokovnjaki s področja čebelarstva veliko časa in energije porabijo za to, da čebelarje izobražujejo o apitehničnih ukrepih. Dokazali so, da s trikratnim izvezovanjem trotovine iz panja odstranijo do 40 odstotkov varoj. Zadnje čase je zelo popularno tudi zapiranje matic v izolatorje. To so kletke z dvema satoma. Če to naredijo okrog 15. junija in je matica zaprta približno 20 dni, to ne vpliva na moč družine, niti na količino zimskih čebel, ker se takrat še ne izlegajo. Po približno 20 dneh matico izpustijo, sate iz izolatorja, v katerih je večina varoj, pa umaknejo in naredijo nove družine, obvezno na drugem stojišču. Zalego združijo in počakajo, da se izleže pokrita zalega, nato pa mlade čebele zdravijo in jim dodajo novo matico. Matično družino zdravijo, ker pa je ta brez zalege in so vse varoje na čebelah, zadošča enkratno zdravljenje. Ob zadnjem točenju poberejo čebele iz medišč in iz njih narejajo nove družine, umetne roje. Na teh čebelah skoraj ni varoj, zato taka družina potrebuje le enkratno zdravljenje.

Vsi vemo, kakšno gonjo so mediji pozimi uprizorili proti medu in ostankom kemičnih sredstev v njem. To je prizadelo tudi avstrijske čebelarje, saj vedo, da

če se to zgodi njim, bodo na istem, kot smo bili mi. Čeprav zelo cenijo svoj med, se zavedajo, da tudi pri njih ni vse rožnato. Številni čebelarji, predvsem večji, so uporabljali kemična sredstva, ki nekdaj niso bila dovoljena (zdaj pa so), čedalje več pa se jih odloča za mravljinčno kislino. Mali čebelarji po večini uporabljajo hlapilnike z večdnevno delovanjem. Njihov poglavitni problem je tak kot pri nas – nimajo povratne informacije o svoji uspešnosti, saj nimajo testnih vložkov ali pa jih ne preverjajo dosledno.

Večji čebelarji se odločajo za šok terapijo. Za to je potrebnega več znanja, doziranje je zelo precizno in je odvisno od predvidene najvišje dnevne temperature, družine pa morajo biti izenačene in nakrmljene. Nobena redkost ni, da čebelar z nekaj sto panji začne svoje družine zdraviti ob petih zjutraj in konča ob osmih ali devetih, saj bi mu pozneje zaradi močnega hlapenja pri visoki temperaturi lahko propadle matice. Pri temperaturi okrog 35 °C bi jih utegnili propasti celo polovica.

Predavanje g. Ulza je bilo pravzaprav potrditev tistega, kar nekateri že vemo: pri čebelah moraš biti organiziran, dosleden in pravočasen. To, kako so zdravila neučinkovita, kako je čebele uničila reinvazija, kako so za vse krivi zgolj drugi, tu ne velja. Čebelarji bomo v boju z varojami (približno) uspešni šele takrat, ko bomo sposobni priznati svoje lastne napake in ko se bomo s čebelami ukvarjali vsaj toliko kot se nekateri s hišnim ljubljencem tudi še po tem, ko iztočimo med. ■

Ometalnik za direktno ometanje

- Metlice iz konjske žime
- Pogon na 2 motorja
- Napajanje z vgrajenim akumulatorjem 12 V

SAMO 250,00 EUR

041/844-482

Matevž Strgar s.p.,
Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

IZDELAVA OMETALNIKOV ZA ČEBELE

K Klin, d. o. o. Logatec

Specifikacija

- material: inox, nerjaveča pločevina
- metlice: konjska žima
- pogon: 2 motorja, brez jermenov
- napajanje: 12 VDC

GSM: 040-346-436 e-pošta: cebelarskaoprema@gmail.com

Vzrejališče matic VOZELJ

Vozelj Ladislav, Dragovšek 18, 1275 Šmartno pri Litiji
GSM.: 041/618-786, 031/328-956
E-pošta: cebelarstvo.vozelj@siol.net

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
Prevzem osebno ali po pošti.

Predstavitev moje prakse v sistemu SMGO

Stane Kokelj, stane.kokelj@t-2.si

V letu, ko sem začel čebelariti, čebelarji še nismo govorili o kakovosti medu in pridelkov iz čebelnjaka. Menili smo, da je vse, kar čebele prinesejo v panj, zdravo ter v vseh pogledih uporabno in užитno. Čebelariti sem začel na očetovi domačiji in skupaj z brati smo bili največji čebelarji v domačem kraju. Sam sem začel čebelariti z enim 10-satnim AŽ-panjem. Postavil sem ga na preprosto stojšče stran od naselja in prometnih poti. Čebelar preglednik si je ogledal prostor postavitve panja in modro ugotovil, da sem ga dobro izbral. Strokovna izobraževanja, ki sem se jih tedaj udeleževal, so izvajali starejši čebelarji, predvsem tisti s praktičnim znanjem. Kot mladega čebelarja so me vključili v organe čebelarkega društva. Z vso vnemo sem si prizadeval, da bi svoje pičlo znanje obogatil z redno udeležbo na delavnicah, na katerih so predstavljali skrivnosti čebelarstva. Priskrbel sem si najrazličnejšo strokovno literaturo in pozorno opazoval, kaj se dogaja v mojem panju. Število čebeljih družin se mi je povečalo z rojenjem.

V želji, da pridobim še več znanja, sem se vključil v sistem KBZ (kolektivno blagovno znamko) za slovenski med. Udeležil sem se tudi teoretičnega in praktičnega seminarja, ki sta za pridobitev znanja v okviru KBZ potekala na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Usposobil sem se za terenskega preglednika in preskuševalca medu. V društvu imamo refraktometer in konduktometer za ugotavljanje vsebnosti vode v medu in za določanje izvora medu.

Z nadgradnjo KBZ v sistem SMGO (Slovenski med z geografsko označbo) smo pridobili novo prakso pri nadzoru pridelave. Odzval sem se povabilu k sodelovanju v sistemu SMGO in se vanj vključil leta 2009. Pri strokovnem svetovanju v sis-

temu SMGO so mi v veliko pomoč strokovne službe ČZS, JSSČ. Najpomembnejši del delovanja tega sistema in zagotovilo za njegovo učinkovitost je nadzor, in to tako notranji kot zunanji. Notranji nadzor izvaja ČZS s svojo mrežo terenskih svetovalcev, zunanji nadzor pa izvaja akreditirana organizacija Bureau Veritas.

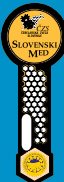
Čebelar pred vstopom v sistem SMGO opravi presojo ustreznosti obrata (čebelarstva) za pridelavo medu. To presojo izvede pooblaščen terenski svetovalec. Presoja obrata obsega svetovanje o varni hrani in informativna terenska meritev medu. Če preglednik ugotovi pomanjkljivosti, svetuje, kako jih čebelar lahko odpravi. Na podlagi pozitivne ocene presoje čebelar pridobi pravico do uporabe zaščitne prelepke SMGO, s tem pa je vključen v shemo višje kakovosti.

Delovanje shem višje kakovosti in primeri dobrih praks so visok tržni potencial za vse slovenske čebelarje. Slovenija je turistično zanimiva destinacija. S Slovenskim medom z geografsko označbo dokazujemo pozitivne sinergijske učinke, saj čebelarji s promocijskimi dejavnostmi zanj in z njegovim trženjem tudi promoviramo našo državo.

Med notranjimi presojami ustreznosti čebelarkega obrata pri več čebelarjih so mi ti pogosto izrazili svoje zadržke za vstop v sistem SMGO, češ da je postopek preveč birokratski, da je zapleten za vodenje ipd. Pri podrobni analizi vprašanj in zahtev pa smo pozneje skupaj ugotovili, kako zelo pomembna in koristna sta pregled in analiza, pa tudi, da je to v pomoč čebelarju in jamstvo za delovanje sistema SMGO. Upoštevanje pravil sistema SMGO in naša produktna odgovornost za kakovost medu sta namreč jamstvo, da bo kupec zadovoljen z našim pridelkom in da se bo po nakupu še vračal.

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji lahko oddate v analizo vsebnosti HMF tudi med iz sheme kakovosti, ki je starejši od enega leta, če želite preveriti, ali je ta skladen z zahtevo iz Pravidnika o SMGO. Več informacij lahko dobite pri ge. Nataši Lilek.

 SMGO št t e v e c	Število novih članov SMGO maja 2016	Število vseh članov SMGO maja 2016
		2
Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.		

Slovenski čebelarji smo lahko zadovoljni, da imamo urejeno notranjo in zunanjo kontrolo SMGO. Potrebno je zagotoviti sledljivost, kakovost in varnost medu, saj smo zanj čebelarji produktno odgovorni. Vse mlade in starejše čebelarje

pozivam, naj pripravijo svoje čebelarske obrate oz. čebelnjake za notranjo presojo in pridobitev pozitivne ocene pri presoji njegove ustreznosti ter si pridobijo potrdilo, ki jim bo omogočilo uporabo zaščitne prelepke SMGO. ■

OBLETNICE

Slovesnost ob 240. obletnici nastanka prve v slovenščini napisane čebelarske knjige

ČD Trebnje in Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja sta 7. maja 2016 slovesno zaznamovala 240. obletnico nastanka prve čebelarske knjige, napisane v slovenskem jeziku. Podpredsednik ČZS g. Marko Alauf je v kapeli na Lanšprežu položil venec na grobnico, v kateri je pokopan P. P. Glavar, in nagovoril navzoče čebelarje, sveto mašo v spomin na P. P. Glavarja pa je daroval stolni prošt Jožef Lap. Po njej je tedanje razmere podrobneje osvetlil prof. dr. Andrej Šalehar in predstavil brošuro Prva slovenska čebelarska knjiga. Kot je povedal, do leta 1776 v slovenskem jeziku ni bila napisana ali natisnjena nobena čebelarska knjiga, saj je bila uradni jezik nemščina. Prvo knjigo o čebelarstvu v slovenskem jeziku z naslovom »Pogovor o čebelnih rojih« je leta 1776 napisal P. P. Glavar.

Zgodovina njenega nastanka sega v leto 1768, ko je dunajska vlada Kranjski kmetijski družbi predlagala, kako naj izboljša čebelarstvo. Kot odziv na to je Glavar napisal znamenit Odgovor, v katerem je temeljito predstavil kranjsko čebelarstvo, način čebelarjenja, vse težave ter predlagal izboljšave, in Kranjski kmetijski družbi poslal cel sveženj listov, pravi mali zvezek. Na misel, da bi napisal čebelarsko knjigo ga ni privedla v nemščini napisana Janševa knjiga »Razprava o rojenju čebel«, izdana leta 1771, kakor bi lahko sodili po naslovu Glavarjevega dela »Pogovor o čebelnih rojih«, temveč ga je verjetno spodbudila k temu, da se je dela lotil z večjo vnamo. Primerjava Glavarjevega rokopisa z Janševo knjigo pokaže, da njegovo delo še zdaleč ni samo prevod Janševe knjige v slovenščino, saj je Glavar z vsemi dopolnitvami in utemeljitvami poskrbel, da njegovo delo obsega dve tretjini, Janševo pa eno tretjino knjige. S tem je nastalo novo, precej samosvoje Glavarjevo delo, ki se sicer opira na Janševo. Leta 1779 jo je poslal v objavo Kranjski kmetijski družbi, vendar je ta ni izdala v tiskani obliki. Verjetno zaradi tega, ker je bila napisana v slovenskem jeziku, poleg tega pa naj bi se bil rokopis po tedanjih navedbah izgubil. Na srečo so ga leta 1950/51 našli v osrednjem državnem arhivu Slovenije. Kljub temu da mu knjige ni uspelo izdati

Foto: Božena Boršnar

— izdana je bila leta 1976 v zborniku Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu — je Glavar v čebelarstvu in kmetijstvu pustil globoko sled. Njegovo poučevanje in delovanje v Komendi na Gorenjskem in na Lanšprežu na Dolenjskem je obrodilo bogate sadove, saj sta se razcveteli tako čebelarstvo kot tudi kmetijstvo in ljudje so bolje živeli.

Slovesnost se je končala s podelitvijo prvih Glavarjevih odličij. Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja je prvo odličje 1. stopnje podelila tudi ČZS Slovenije. Njen predsednik Anton Koželj je v krajšem nagovoru izrazil željo, da bi ta odličja lahko podeljevali v vseslovenskem okolju. Sledili sta druženje in skromna pogostitev pod Glavarjevimi kostanji.

Vida Koželj

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
MD OPREMA

NOVO!

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobi: 041 985 313
 tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Sprejemam
 prednaročila za
 osmukalnike.

**Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
 in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
 ugodnih cenah.**

Čebelarstvo poletno branje

V Čebelarški knjižnici Janeza Goličnika hranimo publikacije s področja čebelarstva, visokošolske naloge, mednarodne čebelarске revije, videoposnetke o življenju čebel in druge drobne tiske. Letos je našo zbirko obogatilo kar nekaj publikacij.

Nas lahko čebele kaj naučijo o medsebojnem sporazumevanju, medsebojnemu spoštovanju, povezovanju in demokratičnosti? Zanimiva monografija o tem **Honeybee democracy** je delo profesorja etologije in nevrobiologije Thomasa D. Seeleyja (2010, 273 str.). Zbirko knjig s področja **vzreje matic** smo obogatili s knjigama *Queen bee: biology, rearing and breeding* (D. R. Woodward, 2014, 137 str.) in *Queen breeding and genetics: how to get better bees* (E. Holm, 2010, 83 str.), ki ju je izdala založba Northern Bee Books.

Vse, ki se zanimajo za **čebelarjenje v mestu oz. urbanem naselju**, bodo razveselili priročniki *The rooftop beekeeper: a scrappy guide to keeping urban honeybees* (Megan Paska, Rachel Wharton, 2014, 175 str.), *Hives in the city: keeping honey bees alive in an urban world* (Alison Gillespie, 2014, 314 str.) in *Keeping bees in towns & cities* (Luke Dixon, 2012, 183 str.).

Se še spomnite večkrat nagrajenega dokumentarnega filma o globalni čebelji krizi **Več kot med** (More than honey) in začetnega prizora, v katerem tradicionalni švicarski čebelar Fred Jaggi ogreba roj? Prav ta čebelar je skupaj z Elisabeth Schild napisal knjigo *Meine Bienen: als Imker im Gadmental* (2014, 223 str.). V knjižnici imamo tudi DVD filma.

Za čebelarje, ki jih zanimajo najnovejša dognanja iz stroke, je na voljo obsežen **zbornik povzetkov predavanj na 44. kongresu Apimondie** leta 2015 v Južni Koreji (517 str.).

S področja ekološkega čebelarjenja z elementi antropozofije, biodinamičnega kmetovanja in ekologije je založba Ajda iz Vrzdca izdala ponatis knjige *Bio čebelarjenje* Matthiasa Thuna in publikacijo *Demeter čebelarjenje* Güntherja Friedmanna. Tematsko nekoliko podobno je tudi delo avstrijskega filozofa in duhovnega iskalca Rudolfa Steinerja z naslovom *Predavanja o čebelah*.

V svoji avtobiografiji **Rojen za čebele** (2016, 238 str.) je Boštjan Noč opisal tako svoje delo predsednika Čebelarске zveze Slovenije kot tudi svojo dolgoletno čebelarstvo prakso. Ob 110-letnici delovanja Čebelarškega društva Škofja Loka je izšel zbornik *Čebelnjaki na Loškem* (2015, 125 str.). V hrvaškem jeziku je v samozaložbi izšel **Priručnik u pčelarstvu** (2015, 130 str.) čebelarja Stjepana Brijačaka.

Našo zbirko so lepo okrožile še tri publikacije. Slikovno bogato opremljena in zelo nazorno napisana knjiga več strokovnjakov z naslovom **Čebelje paše v Sloveniji** (2015, 176 str.) bo razveselila tako prevaževalce kot tudi stacionarne čebelarje.

Zbornik ApiSlovenija 39. dnevi čebelarstva (Celje, 2016, 79 str.) vsebuje prispevke o svetovnemu dnevu čebel, varnosti in kakovosti čebeljih pridelkov, prehrani čebel, čebelarjenju v AŽ- in LR-panjih in sredstvih za zatiranje varoj.

Biologija in nadzorovanje parjenja pri medonosni čebeli (2016, 310 str.) je obsežno delo zakoncev Koeniger, mednarodno znanih raziskovalcev na področju biologije parjenja čebel, ter Friedrich-Karla Tieslerja, dolgoletnega svetovalca za vzrejo pri Nemški čebelarški zvezi.

V knjižnici ČZS je za prebiranje literature na voljo deset čitalniških mest. Prosto dostopna je tudi zbirka čebelarških revij iz različnih delov Evrope in sveta. Gradivo si lahko izposodite na dom, članstvo je brezplačno. Knjižni katalog z 2.300 zapisi je dosegljiv prek svetovnega spleta: www.cobiss.si, revija Slovenski čebelar pa je v digitalizirani obliki do predzadnjega letnika trajno arhivirana v Digitalni knjižnici Slovenije: www.dlib.si. **Čebelarška knjižnica Janeza Goličnika je odprta vsak prvi četrtek v mesecu od 15. do 19. ure, tudi julija in avgusta. Dobrodošli!** ■

David Ožura,
knjižničar Čebelarске knjižnice Janeza Goličnika

Obisk belokranjskih čebelarjev v Požarevcu

V začetku marca 2016 je čebelarška delegacija iz Bele krajine vrnila obisk kolegom iz okolice srbskega Požarevca. Na srečanju čebelarjev Braničevskega okrožja je imel Vlado Augustin zelo odmevno predavanje o načinih zatiranja varoj med čebeljo pašo brez kemičnih sredstev. Stane Plut je srbskim kolegom predstavil delovanje plemenilne postaje za vzrejo rodovniških matic kranjske čebele Rog - Poniške, ki je edina tovrstna plemenilna postaja na območju nekdanje Jugoslavije. Dušan Milinković je predstavil uspešno delovanje čebelarjev v Varstveno-delovnem centru Čromelj in zelo spodbuden vpliv te dejavnosti na varovance. Pogovarjali smo se tudi ocenjevanju medu, ki ga izvaja ČD Semič, in drugih dejavnostih belokranjskih čebelarjev.

Kolegi iz Požarevca so nas prav prisrčno sprejeli in nam pokazali nekaj znamenitosti svojega kraja. Tako smo si ogledali rudnik premoga Kostolac, na območju katerega je bilo zelo pomembno antično rimsko mesto Viminacium. Ogledali smo si cesarski mavzolej in v njegovi neposredni bližini tudi najdišče najstarejšega okostja stepskega mamuta v Evropi.

Predsednik društva in član izvršnega odbora krovne Srbske čebelarške zveze Dejan Milošević nas je potem popeljal na ogled svojega čebelarstva. S 600 čebeljimi družinami po večini čebelari v prevoznih čebelnjakih. Na leto pridelata približno 15 ton me-

Predelan AŽ-panj z nadgradnjo medišča v obliki naklad

Združenje čebelarjev »Požarevac« spada v Braničevsko okrožje, ki je s približno 300 člani največja čebelarška regija v Srbiji.

Če se slovenski čebelarji radi pritožujemo nad birokracijo, nam je kar nekoliko odleglo, ko smo pri srbskih kolegih videli, da ima vsak panj svojo registrsko številko.

du, 800 kg cvetnega prahu in vzredi približno 1500 čebeljih matic, nekaj za svoje potrebe, preostale pa za prodajo. Zanimivost njegovih prevoznih čebelnjakov je spremenjen panjski sistem AŽ-Grom, ki ga je prilagodil tako, da je odstranil medišče in namesto njega dodal polovične naklade s satniki LR- ali DB-mere. Po njegovih besedah si je s tem zelo olajšal delo pri točenju. Z namestitvijo begalnice je znatno skrajšal čas točenja, z namestitvijo osmulalnika za cvetni prah pa je dodatno razširil svojo ponudbo čebeljih pridelkov. Povedal nam je, da v prodaji na drobno proda kar 80 odstotkov svojih pridelkov. Kot se je izkazalo, gre za zelo marljivega in naprednega čebelarja, ki poleg službe ob ženini pomoči opravi še vsa opravila, potrebna pri čebelah. Stanislav Plut

25. dnevi medu v Polhovem Gradcu

V Polhovem Gradcu bomo letos od 4. do 7. avgusta pripravili že 25. dneve medu. Gre za prireditve, ki ima v Polhovem Gradcu najdaljšo tradicijo. Kot 1. medeno nedeljo smo jo prvič pripravili leta 1985 v Domu čebelarjev. S tem smo želeli naš dom

odpreti širšemu krogu ljudi in jih seznaniti z vlogo čebel in čebeljih pridelkov. Tedaj – in še dolgo po tem – podobnih prireditev po Sloveniji ni bilo.

Medeno nedeljo smo v okviru takratne Čebelarške zadruga Ljubljana, v kateri sem bila zaposlena,

pripravljali do leta 1990, od leta 1991 naprej pa prireditelj pripravljaja podjetje Božnar čebelarstvo. Prve razstave smo pripravili kar v dvorani Doma čebelarjev, čebelje pridelke in izdelke iz njih pa smo prodajali na stojnicah pred hišo. Leta 1994 smo v obnovljeni Polhograjski graščini prvič postavili razstavo »Slovenski čebelnjaki in čebelarstvo«. Tudi po zaslugi ambienta v njej je bila razstava, sicer prva po obnovi graščine, zelo odmevna. Zapisi obiskovalcev, kot na primer: »Zdelo se mi je, da sem v naravi, čeprav sem bil v rešnici na odlično postavljeni razstavi,« so nam dali zagon za delo naprej. Ena izmed naslednjih odmevnih razstav z naslovom »Tudi med je lahko darilo« je bila leta 1997. Obiskovalcem smo pokazali, da je med lahko tudi odlično darilo. To, kar se dandanes zdi samoumevno, kajti veliko medu je prodanega za ta namen, je bilo leta 1997 prava novost.

Ob vsakokratni pripravi Dnevov medu smo želeli predstaviti kaj novega, bodisi nove izdelke iz čebeljih pridelkov bodisi zanimiva predavanja, predstavitev in delavnice. Do leta 2002 smo razstavo pripravljali vsako leto, pozneje pa na vsaki dve leti. Naslovi razstav kažejo, česa vsega smo se lotili: ob razstavi »Čebele ljudem« smo predstavili novo knjigo »Med in zdravje«, ob razstavi »Dežela čebel« smo predstavili delo prof. dr. Jožeta Riharja, z razstavo »Okus po medu« leta 2000 smo pridobili številne ideje, kako lahko med vključimo v vsakdanjo prehrano, z razstavo »Slovenski med kontrolirane kakovosti« smo želeli predstaviti na novo uvedeno označbo, podobno je bilo tudi z razstavama »Ko je sekira padla v med ali kako so ljudje začeli čebelariti« in »Z medom na medene tedne«. Razstava »Čebela v umetnosti«, ki smo jo pripravili leta 2006, je bila tako posebna, da so nas povabili, naj jo postavimo tudi v Slovenski hiši v Bruslju. To se je zgodilo še istega leta. Številne zastupitve čebel in drugi problemi v čebelarstvu so spodbudili razstavo z naslovom »Dajmo priložnost čebelam«. Na razstavi »Dotik medu« leta 2010 smo prvič v Sloveniji predstavili masažo z medom ter rezultate celjenja ran z medenimi oblogami iz slovenskega kostanjevega medu. 23. dnevi medu so z »medenimi pravljicami« privabili številne mlade obiskovalce, na 24. dnevih pa je bil na obisku pri nas

Foto: MB

evropski med. Obiskovalci so lahko pokušali 40 vzorcev medu iz desetih evropskih držav. V okviru vsake prireditve smo pripravili tudi različna predavanja, na katerih so vrhunski strokovnjaki iz Slovenije in tujine predstavili številne teme, povezane s čebelarstvom in čebeljimi pridelki. Čeprav se trudimo, da so naši izdelki najboljši, je njihova predstavitev v okolju Polhograjske graščine še lepša.

Letos bomo pripravili že 25. dneve medu. V Polhograjski graščini bo na ogled razstava, tam pa bo mogoče tudi pokušati številne čebelje pridelke in izdelke iz njih. Prikazali bomo tudi nekaj zanimivosti s prejšnjih razstav. Upamo, da nam bo vreme naklonjeno, saj nameravamo več dogodkov preseliti v park pred graščino. Med drugim bodo obiskovalce letos prvič razveseljevale medene dobrote gostilne Dobnikar s Katarine nad Ljubljano. Kot vedno se bomo lahko odžejali z različnimi medenimi napitki, otroci pa se bodo lahko posladkali z medenim sladoledom in sveže pečenimi medenjaki. V dneh prireditve si bodo obiskovalci lahko brezplačno ogledali Muzej pošte in telekomunikacij ali v Knjižnici pod krošnjami, ki bo odprta v parku pred graščino, prebrali kako medeno pravljico. Tisti, ki imajo vsaj malo umetniške žilice, se bodo lahko preizkusili v poslikavi panjskih končnic pod vodstvom slikarja Reneja Čopija. Točen program prireditve in predavanj bo objavljen na spletni strani www.boznar.si.

Se vidimo na 25. dnevih medu od 4. do 7. avgusta 2016 v Polhovem Gradcu!

Malči Božnar

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Henrik Zaletelj

Vzrejamo matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

**Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86
GSM: 041/775 333 in 031/775 333
E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com**

Poletni sladoled medena sivka

Poletje si lahko osvežimo tudi z medom. Preprosto ga namesto sladkorja uporabimo v sladoledu. Subtilen okus sivke, ki v kuhinji ni vsakdanja izbira, nam prav v kombinaciji z medom pričara slasten osvežujoč sladoled.

SESTAVINE:

- 160 ml cvetličnega medu
- 2–3 žlice jedilnih cvetov sivke
- 600 ml sladke smetane s 30 % m. m.
- 600 ml polnomastnega mleka
- 2 jajci

Priprava:

Jajci stepemo ter zmes skupaj z mlekom, sladko smetano in cvetovi sivke vlijemo v kozico. Ob stalnem mešanju maso segrevamo, dokler rahlo ne zavre, nato pa jo postavimo na hladno. Pokrijemo jo s pokrovko in pustimo, da se pari 30 min.

Precedimo, da odstranimo cvetove sivke. Dodamo med in dobro premešamo. Sladoledno maso pokrijemo in jo čez noč ohladimo v hladilniku. Ohlajeno sladoledno maso vlijemo v gospodinjski aparat za pripravo sladoleda in jo zamrzujemo 30 min. oz. po navodilih proizvajalca.

Če imamo raje nežno konsistenco sladoleda, ga lahko postrežemo takoj, lahko pa ga še za dve uri postavimo v zamrzovalnik in nato postrežemo bolj zamrznjenega.

Avtorica recepta: Tamara Oražem

Vaš recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si

Foto: Tamara Oražem

ApiLifeVar[®] ORGANSKO, VARNO, UČINKOVITO PROTI VAROZI

- **Visoka učinkovitost**
(višja od 90-95%)
- **Ni rezistence**
- **Enostavna & varna uporaba**
- **Zanesljivost** - podprto z več kot 15 letnimi izkušnjami
- **Odobreno za ekološko čebelarstvo**
- **Odmerek prilagodljiv** glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja
- **Timol, eterično olje evkalipta, kafra, racemna, levomentol**

Chemicals Laif

ITALY tel. +39 049 626281 - Fax +39 049 626501
info@chemicalslait.it - www.chemicalslait.it

080 13 15 / info@vet4you.com
vetCONSULT PHARMA d.o.o.

Za večje brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O breganju in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

Natečaj Zlati medenjaki 2016

Obveščamo vas, da bo Čebelarstva zveza Slovenije tudi v tem letu razpisala natečaj za Zlati medenjaki. Natečaj bo predvidoma objavljen v prvi polovici julija. Na njem lahko sodelujejo izdelovalci medenjakov v treh temeljnih kategorijah:

- 1. tradicionalni medenjaki**, pri katerih pričakujemo tako replike kulturne dediščine medenjakov kot tudi obuditev nekaterih že pozabljenih ali opuščenih načinov izdelovanja ter oblik;
- 2. medenjaki z dodatki začimb in zelišč ter drugih naravnih sestavin**, pri katerih pričakujemo najrazličnejšo sodobno ustvarjalnost pri sestavi testa, prelivih, glazurah ali nadevih ter smiselno kombiniranje okusov in vonjev;

- 3. inovativno in sodobno oblikovani medenjaki**, pri katerih sta v ospredju predvsem sodobna oblika in tehnološka izvedba. Izdelovalcem svetujemo sodelovanje z oblikovalci, likovniki in drugimi strokovnjaki za to področje.

Medenjake je treba skupaj s prijavnico, ki je sestavni del natečaja, najpozneje do 15. oktobra 2016 dostaviti na Čebelarstvo zvezo Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Več informacij dobite na spletni strani www.czs.si ali pri Tanji Magdič (tanja.magdic@czs.si). *Tanja Magdič, svetovalka JSSČ*

Na voljo nalepke za označevanje cvetnega prahu

V prodaji so enotne tipske nalepke za označevanje cvetnega prahu. Gre za univerzalno nalepko srednje velikosti, ki jo je mogoče uporabiti na vseh kozarcih za slovenske čebelje pridelke. Velikost črk je usklajena z veljavno zakonodajo. Za dotisk je mogoče uporabiti računalniški program za nalepke za med. Izberete opcijo Izpis nalepke – SREDNJE, vnesete zahtevane podatke (pri izbiri imena izdelka

pushte okvirček prazen) ter natisnete. Če imate z dotiskom kakšne koli težave, lahko za pomoč prosite svetovalce za varno hrano.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Senzorična ocenjevanja medu v letu 2016

Objavljamo razpored slovenskih in mednarodnih senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2016. Ocenjevanja bodo potekala po »Pravilniku o senzoričnem ocenjevanju medu« (UO ČZS, 2014). Najboljši vzorci s teh tekmovanj bodo imeli možnost sodelovanja na državnem senzoričnem ocenjevanju medu za izbor državnega prvaka v senzoričnih lastnostih v posamezni vrsti medu. Letos bodo ocenjene vrste

medu, ki so značilne za Slovenijo, in sicer akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, hojev in gozdnih med ter med oljne ogrščice in rešeljike. Za en vzorec sta potrebna dva 450 g kozarca istega lota medu. Ob oddaji vzorca mora lastnik medu izpolniti tudi posebno izjavo, ki jo dobi pri organizatorju in je sestavni del prej omenjenega Pravilnika.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Organizator	Kategorija ocenjevanja	Zbiranje vzorcev	Naslov	Kotizacija	Informacije	Ocenjevanje	Sklepna slovesnost
54. mednarodni kmetijsko-zivilski sejem AGRA 2016	mednarodno	do 26. 7. 2016	Pomurski sejem, d. d., Cesta na stadion 2, Gornja Radgona	42 EUR	g. Boris Nicolas Erjavec 02/564 21 15, 031/346 126	2. 8. 2016	21. 8. 2016
ČD Semič	mednarodno	1.–10. 9. 2016	Zani Skrinjar, Vajdova ulica 45, Semič, po dogovoru 040/844 373	20 EUR	g. Pavlin 031/636 205	1. 10. 2016	16. 10. 2016
Obalno čebelarstvo društvo Koper	slovensko	29. 8.–2. 9. 2016	Marino Jurada, Kampel 26b, Koper, 031/275 232	10 EUR	ga. Smrdelj 041/613 067	17. 9. 2016	8. 10. 2016
ČD Grosuplje	slovensko	30. 8. 2016	Čebelarški dom, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	15 EUR	g. Maver 031/266 848	14. 9. 2016	28. 9. 2016
ČZD Pomurja	slovensko	1.–10. 9. 2016	VF NVI Murska Sobota, NORSINSKA CESTA 35, Murska Sobota	15 EUR	g. Časar 041/471 088	14. 9. 2016	10. 12. 2016

Vabilo k sodelovanju v mednarodnem projektu o manovem medu

Vabimo vas k sodelovanju v projektu o manovem medu BoogIH (Botanična, zoološka in geografska identifikacija medu iz mane), ki ga financira nemško zvezno ministrstvo za hrano in kmetijstvo. V okviru projekta bodo tri leta zapored spremljali različne parametre kakovosti in pristnosti manovega medu iz več evropskih držav. Na vzorcih bodo opravili različne analize:

- analize parametrov kakovosti (HMF, diastaza, proste kisline, vrednost pH, vsebnost vode, sestava sladkorjev),
- pelodno analizo,
- analizo parametrov pristnosti: LC-IRMS, E150d in NMR (vse bo izvedlo podjetje Intertek Bremen),
- analizo vrste arome (izvedla jo bo Univerza v Dresdnu) in
- dodatno analizo izotopov CNS in H v proteinih medu (hidroisotop).

Čebelar bo v raziskavi sodeloval s svojim vzorcem manovega medu, in sicer tako, da ga bo v letih 2016, 2017 in 2018 poslal na naslov v Nemčijo. Raziskovalci bodo za omenjene analize vsako leto potrebovali od **500–1000 g medu**. Zaželeno je, da čebelar skupaj z vzorcem posreduje tudi opisne podatke o vzorcu: datum točenja, rastlinske vrste v bližini panjev, lokacijo panjev (vas ali občine). **V zameno za poslani vzorec bo čebelar prejel rezultate opravljenih analiz. Stroške pošiljanja bo poravnal nemški izvajalec projekta.**

Kontaktna oseba za Slovenijo je ga. Mojca Korošec. Prijave za sodelovanje pri tem projektu ali vprašanja v zvezi s tem posredujte na naslov mojca.korosec@bf.uni-lj.si (ali po telefonu št. 01/320 37 26).

Dr. Mojca Korošec

Priporočene cene

Komisija za ekonomiko je na svoji pisni seji, 24. maja 2016, sprejela sklep o priporočenih cenah za leto 2016. Čebelarjem priporočamo, da se držijo priporočenih cen. Tako kot slaba letina ne sme biti raz-

log za zvišanje cene, tudi dobra ne sme biti razlog za znižanje. Zato ponudimo čebelje pridelke po poštenu ceni, ki bo zagotavljala ekonomičnost čebelarstva tudi ob slabih letinah. *Tanja Magdič, svetovalka JSSČ*

Predlog priporočenih cen za čebelje pridelke 2016:

Čebelji pridelek	Cena EUR	Cene čebeljih pridelkov iz ekološke pridelave	Cena medu za sheme višje kakovosti (SMGO, Kraški in Kočevski med itd.)
cvetlični med (900 g)	8,00	10,50	9,50
akacijev med (900 g)	8,50	11,50	10,50
lipov med (900 g)	8,50	11,50	10,50
gozdni med (900 g)	9,00	12,00	11,00
kostanjev med (900 g)	9,00	12,00	11,00
smrekov med (900 g)	10,00	13,00	12,00
hojev med (900 g)	11,00	13,50	13,00
cvetni prah (0,1 kg) osmukanec, sušen *	5,00	6,50	
cvetni prah (0,1 kg) osmukanec, svež, globoko zamrznjen *	5,00	6,50	
cvetni prah izkopenec (0,1 kg) *	30,00	39,00	
propolis (10 g)	3,00	4,00	
propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah	5,00	6,50	
matični mleček (10 g)	10,00	13,00	
vosek (1 kg)	8,5	11,00	
deviški vosek (1 kg)	15,00	19,50	
čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	12,00	15,50	

* Cvetni prah:

- **svež cvetni prah osmukanec** je po odvzemu očiščen in globoko zamrznjen;
- **sušen cvetni prah osmukanec** je po odvzemu očiščen in obdelan s sušenjem na toplen zraku;
- **izkopenec** je cvetni prah, pridobljen z izkopavanjem iz satnih celic.

** Propolis:

- **propolis** je obnožina, ki je očiščena vseh primesi, brez vidnih delov voska, navadno strgana s posameznimi delovi panja;
- **propolis, pridobljen na ustreznih mrežicah** je obnožina, očiščena vseh primesi, pridobljena po tehnologiji dobre čebelarске prakse z lovilnimi pripomočki, kot so plastične mreže, posebni plastični vložki, platno ...

Zdajšnje cene sladkorja pri ponudnikih

Ponudnik	Kontaktna oseba	Cena v EUR z DDV za kg z dostavo	Cena v EUR z DDV za kg brez dostave	Dostava sladkorja fco, dobavitelj
CJS, d. o. o.	g. Tadej Sadar, 041/787 898, tadej.sadar@cjs.si	0,68		dostava po dogovoru, plačilo po predračunu
Zmo Raka, d. o. o.	ga. Irena Cvelbar, 051/643 573, 07/814 63 04, irena.cvelbar@zmo.si	0,67		dostava: najmanj ena paleta - 1 t
Grega Herlec, s. p.	g. Grega Herlec, 040/607 487, 040/453 617, distribucijaph@gmail.com		0,646 - 25 kg vreče ali 0,635 - 1200 kg vreče	s tovornjakom ali lasten prevzem v Kranju

Čebelarjem svetujemo, da cene sladkorja preverijo tudi v lokalnih zadrugah in trgovinah, v katerih

za omejene količine večkrat pripravljajo kratkotrajne ugodne akcije. *Boštjan Kojek, svetovalec JSSČ*

Uporaba ekoloških satnic

Vsak čebelar, ki želi v svojih čebeljih pridelkih kolikor mogoče zmanjšati ostanke akaricidov, se pri nakupu satnic odloči za nakup ekoloških satnic. Pri tem mu trgovci lahko ponudijo satnice, ki so narejene iz voska iz ekološke proizvodnje, lahko pa naletijo tudi na satnice nenavadne oranžne barve z zelo neprijetnim vonjem po dimu. Te satnice so uvožene iz Afrike, najpogosteje iz Kameruna ali Etiopije. Tam

na tradicionalen način čebelarijo z drugo vrsto čebel in ob odvzemu medu pogosto uporabljajo dim, tako da je to verjetno tudi vzrok neprijetnega vonja. Nemški raziskovalci v teh satnicah niso odkrili ostankov kemičnih sredstev. Satnice smo uporabili tudi mi pri našem delu, njihov neprijeten vonj pa se ni presnel na med.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Objava razpisov iz Programa razvoja podeželja 2014–2020

Junija letos je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavilo več razpisov na podlagi Programa razvoja podeželja.

Za čebelarje, ki razmišljajo o povečanju in posodobitvi svojega čebelarstva, da bi si zagotovili večjo ekonomičnost in povečanje prihodkov iz čebelarstva dejavnosti, sta aktualna dva razpisa:

- Podukrep 4.1. Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva** je namenjena izvedbi tehnoloških izboljšav na področjih higiene, varovanja okolja in varnosti pri delu ter znižanju stroškov pridelave na vodovarstvenih območjih. Predmet javnega razpisa so naložbe kmetijskih gospodarstev, namenjene izvajanju tehnoloških izboljšav na področju higiene, varovanja okolja in varnosti pri delu ter znižanju stroškov pridelave. Cilj je povečanje produktivnosti, ekonomske in okolj-

ske učinkovitosti, povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam ter prilagajanje nanje. Vrednost sofinanciranja bo najmanj 30 in največ 50 odstotkov vrednosti naložbe.

- Podukrep 6.1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete v letu 2016.** Upravičenci so tudi čebelarji, ki imajo najmanj 60 in največ 200 čebeljih družin in ki so stari od 18 do vključno 40 let, imajo ustrezno poklicno znanje in usposobljenost ter prvič vzpostavljajo kmetijo.

Za oba razpisa je treba predložiti poslovni načrt, ob morebitni pridobitvi sredstev pa bo moral upravičenec vzpostaviti knjigovodstvo.

Več informacij o obeh razpisih dobite na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13,
1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119
Tel.: 05/971 06 23
e-pošta: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poštnina brez plačna.

Sodelovanje na festivalih, sejmih in lokalnih dogodkih – priložnost za povečanje prepoznavnosti čebelarja

Sodelovanje na sejmih, festivalih in lokalnih dogodkih velja za eno najpomembnejših orodij tržnega komuniciranja. To je priložnost za predstavitev ponudnika, povečanje njegove prepoznavnosti in okrepitev njegovega odnosa do strank. To je priložnost za vzpostavitev stikov s starimi in novimi strankami, za pridobitev novih strank in njihovo izobraževanje. Manjši sejmi, festivali in lokalni dogodki zagotavljajo tudi cenovno ugodnejše tržno komunikacijsko orodje. Dokazano sta na sejmih z večjo ponudbo večja tudi povpraševanje in prodaja. Večkrat se zgodi, da se čebelarji nočejo udeležiti nekega dogodka zato, ker se ga bodo udeležili še drugi ponudniki. Vendar je to zmotno. **Kolikor večja je ponudba, toliko opaznejša in privlačnejša je za obiskovalce, zato je večje tudi povpraševanje.**

Zaradi vedno slabših letin so takšni dogodki priložnost za predstavitev širše ponudbe čebeljih pridelkov in izdelkov iz njih, še posebej če so ti pakirani v izvorni embalaži. Zanimanje za nakup drugih čebe-

ljih pridelkov in izdelkov iz njih je večje, če ti so pakirani v manjši embalaži. K prepoznavnosti na sejmih pripomorejo tudi kakovostne sheme, saj jih porabniki pogosteje iščejo in prepoznajo. Predstavitve na takšnih dogodkih so tudi priložnost za pokušino in seznanitev kupca z različnimi izdelki iz čebeljih pridelkov. Čim širša je naša ponudba, tem bolj bomo opazni in zanimivi.

Celjski sejem bo oktobra letos organiziral Festival čebeljih pridelkov in izdelkov. Vabimo vas, da se ga udeležite v čim večjem številu in s čim večjo ponudbo svojih čebeljih pridelkov in izdelkov iz njih. Obiskovalci festivala bodo imeli možnost nakupa degustacijskih kupončkov, vstop pa bo prost. Pričakujejo 2000 obiskovalcev, zato ne zamudite priložnosti, da se predstavite. Kolikor več nas bo, toliko boljša bo predstavitev. Več o dogodku si lahko preberete v junijski številki Slovenskega čebelarja.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Poziv k zbiranju predlogov za izdajo izobraževalnih publikacij ČZS za leto 2017

Programsko-izdajateljski svet Čebelarke zveze Slovenije poziva predlagatelje, ki želijo, da bi delo, povezano s čebelarstvom, izšlo kot izobraževalna publikacija (učbenik, skripta, učni listi ipd.), da ČZS pošljejo predloge avtorskih del. Ti morajo vsebovati naslednje podatke:

- vrst del: strokovno, promocijsko, zgodovinsko, mladinsko, poljudnoznanstveno;
- ime in priimek avtorja;
- naslov dela;
- okvirni obseg besedila (število znakov s presledki) in število predvidenih slik, grafov, tabel;
- opis dela, ki naj zajame tematiko, kazalo vsebine in kratek opis vsebine (800–1000 besed brez presledkov);
- pri strokovnem in poljudnoznanstvenem delu navedbo recenzenta/-ov publikacije in njegove/njihove reference;
- razmerje med izdajateljem in avtorjem/-i (avtor ohrani moralne avtorske pravice, materialne in

druge pravice pa prepusti Čebelarke zvezi Slovenije) in izjavo, ali se avtor/-ji odpoveduje/-jo honorarju ali ne (v tem primeru velja honorar v skladu z Normativi o izračunu honorarjev Čebelarke zveze Slovenije);

- rok oddaje gradiva;
- izdaja/soizdaja (finančna konstrukcija z navedbo plačnika in deležem poravnave stroškov).

Rok za oddajo predloga je **9. september 2016**. Predlog lahko pošljete po pošti ali ga oddate osebno v tajništvu ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica. Na kuverto pripišite »Zbiranje predlogov za izdajo izobraževalnih publikacij za leto 2017 – PIS«. Merila za ocenjevanje so objavljena na spletni strani ČZS. Programsko-izdajateljski svet ČZS bo predloge za izdajo izobraževalnih publikacij obravnaval na seji septembra oz. oktobra 2016.

Lidija Senič, vodja JSSČ

**VZREJA MATIC
JOŽEF POTISEK**

sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.

**Jelša 23, Šmartno pri Litiji
GSM: 041 953 748, 031 762 025
e-pošta: jozef.potisek@gmx.com**

Tudi poletje je čas za nasvete o delu s čebelami

Poletje in vročina zahtevata, da moramo poskrbeti za pitje zadostne količine vode, saj voda izjemno koristi našemu organizmu. In tako je tudi pri čebelah, saj jo potrebujejo tako za svoj nemoten razvoj kot tudi za hlajenje svojega bivališča. Poletje in vročina zahtevata tudi še bolj zavzeto in pozorno skrb za to, da imajo čebele vedno dovolj vode v svoji bližini. Poleg tega ne smemo pozabiti na preverjanje števila varoj v čebeljih družinah. Najučinkovitejše je spremljanje odpada varoj na testnih mrežah, ki jih vstavimo v čebelje družine. Prav tako pa ne smemo pozabiti niti na izvajanje apitehničnih ukrepov.

Tako bo s čebelami in tudi čebeljimi pridelki še kar nekaj dela. Zato se povežite z najbližjim teren-

skim svetovalcem in se z njim posvetujte o delu s čebelami. Opravi lahko tudi terensko analizo vašega medu. V njem bo izmeril vsebnost vode in električno prevodnost, podatki o tem pa vam bodo v pomoč pri določanju vrste medu. Poleg tega vam lahko svetuje tudi glede izpolnjevanja čebelarске dokumentacije.

Jeseni bodo terenski svetovalci na svojih območjih delovanja izvajali tudi delavnice o uporabi spletnih aplikacij (e-čebelar) in izpolnjevanju obrazcev iz Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP. Nanje vas vabimo že zdaj.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Svetovanja terenskih svetovalcev v juliju

Datum	Čas	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Pridelava medu in kakovostne sheme				
1. jul.	18.00	Roman Marinko	V prostorih KS Notranje Gorice	030/604 008
Apitehnični ukrepi				
13. jul.	18.00	Rajko Anzeljc	Občinska dvorana Nova vas na Blokah	030/604 041

Urniki usposabljanj v juliju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
8. jul.	18.00	Oskrba čebel v pozno poletnem obdobju in izdelava narejencev	Boštjan Kojek	Hotel Bela krajina, Cesta bratstva in enotnosti 32, Metlika	ga. Kokot 031/393 818
11. jul.	17.00	Oskrba čebel v pozno poletnem obdobju in izdelava narejencev	Boštjan Kojek	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24

Delavnice »Praktični prikaz pravilne uporabe registriranih zdravil za zdravljenje varoze«

Datum	Čas	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. jul.	18.00	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Biotehniška šola, Šempeter pri Gorici	g. Levstek 041/875 255
4. jul.	16.00	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Čebelnjak pri g. Štefanu Ingliču, Srednja vas, Poljane 2, Poljane	g. Inglič 031/500 309

Refraktometer za merjenje vlage
v medu za **62,60 EUR/kos z DDV.**

Naročila na ekokult@ekokult.com ali na **041 341 943**. Kvasica 2, 8343 Dragatuš. Dostava tudi po povzetju.

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora, ☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 5. 2016 do 20. 6. 2016

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bela krajina, Poljanska gora	9,7	Akacija, gozd
Bistriško Pohorje	9,3	Gozd, travniki
Bled	8,1	Gozd, travniki
Braslovče	10,0	Gozd, travniki
Brežice	3,9	Akacija, gozd
Dolenjske Toplice	0,8	Gozd, travniki
Goričko, Dankovci	8,7	Akacija, gozd
Goriško, Šempeter	2,8	Gozd, travniki
Gorjanci, Kostanjevica na Krki	10,5	Akacija, gozd
Ilirska Bistrica	9,7	Akacija, gozd
Kanalsko, Tolminsko	-5,7	Ni medilo
Kočevski rog	28,9	Gozd, travniki
Bohor - Lisca	7,9	Gozd, travniki
Koper, Dekani	4,5	Gozd, travniki
Kostrivnica, Lahomno	8,3	Gozd, travniki
Kranjska Gora	11,3	Gozd, travniki
Krim-lška vas	6,3	Gozd, travniki
Krško, Sevniško	2,0	Akacija, gozd
Laško, Malič	5,6	Gozd, travniki
Lendava	1,1	Akacija, gozd

Ljutomer	0,3	Akacija, gozd
Logaška planota, Menišija	-0,2	Gozd, travniki
Goriška brda	0,0	Gozd, travniki
Lovrenško Pohorje	9,6	Gozd, travniki
Metlika	4,3	Akacija, gozd
Podčetrtek	8,9	Akacija, gozd
Ptuj, Haloze	0,2	Akacija, gozd
Mali Bakovci	-2,3	Ni medilo
Ribniško Pohorje	8,8	Gozd, travniki
Slovenska Bistrica, Oplotnica	11,1	Smreka, travniki
Slovenske gorice, Korena	4,4	Akacija, gozd
Stojna	-1,5	Ni medilo
Travna gora	11,1	Gozd, travniki
Vransko, Prebold	7,4	Smreka, travniki
Vrhnika, Borovnica	-3,0	Ni medilo
Žužemberk	6,3	Gozd, travniki
Šenčur - Kranj	1,2	Gozd, travniki
Gornji grad	28,5	Smreka, gozd
Kozjak - Veliki Boč	27,6	Smreka, gozd
Izlake - Zagorje	23,9	Smreka, gozd
Bohinjska Bistrica	19,1	Smreka, gozd
Ljubljana mesto	2,0	Gozd, travniki

Za člane ČZS nudimo 7% popust pri nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 50 EUR. Pri nakupu sladkorja v količini večji od 200 kg pa prejmete 11% popust na vso opremo Lyson.

Točilo 6 kaset kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: **1.620,16 €**

Točilo 4 satno univerzalni koš, motorni pogon
cena: **547,00 €**

Zaščitni kombinizon več vrst
že za **32,00 €**

Inox sončni topilnik - mali
cena: **184,46 €**

Satnice LR in AŽ
cena: **1,15 €**

Komora za dekristalizacijo medu
cena: **1.100 €**

LR panj iz polistirena
cena: **74,50 €**

-15% popust
Trietažni panj AŽ 10 satni standard s kontrolo varoe,
~~cena: 179,00 €~~
NOVA CENA: 152,15 €

Panj AŽ 10 satni standard s kontrolo varoe
cena: **115,00 €**

Pogače in sladkor za krmljenje čebel - ugodno

Ostalo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

PRODAM

Enoletne sadike evodije – čebeljega drevesa, v lončkih, drevo cveti avgusta, ne pošljamo, tel.: 051/361 795.

Zamrznjen ali posušen cvetni prah, tel.: 041/236 256.

Cvetni prah osmukanec, svež, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, letošnji, svež, zamrznjen, tel.: 031/292 577.

Akacijev, cvetlični in gozdni med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, kostonjev, gozdni in hojev med, tel.: 040/217 542.

Akacijev, cvetlični, lipov in gozdni med ter svet oljne ogrščice, tel.: 041/784 775.

Akacijev in kostonjev med, surov propolis, zaklade za 10-satne AŽ-panje, čebelje družine s panji ali brez njih, prikolico s 100 panji, 36-satno točilo z motorjem, tel.: 031/787 235.

Cvetlični med, tel.: 041/575 477.

Rodovniške čebelje matice kranjske sivke iz vzrejališča Luče, vzrejene pod nadzorom KIS, tel.: 031/793 032.

Čebelje družine na AŽ-satih, lahko tudi roje na izdelanih satnicah (Gorenjska), tel.: 041/617 052.

Čebelje družine z AŽ-panji ali brez njih ter premični čebelnjak in prikolico za 10 AŽ-panjev (Maribor), tel.: 02/251 21 21.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 041/241 788.

Čebelje družine na 7, 9 in 10 AŽ-satih (Bohinj), tel.: 04/572 10 72.

Čebelje družine na 2/3 LR-satih, ugodno, tel.: 051/847 703.

Dve čebelji družini na 2/3 LR-satih z lanskim maticama, na novo zgrajeno satje, ena družina zaseda dve nakladi, druga eno (okolica Ljubljane), tel.: 031/319 002.

Osem čebeljih družin na DB-satih z letošnjimi maticami, lahko skupaj s panjem iz stirodura (okolica Ptuja), tel.: 041/488 248.

10 čebeljih družin na 2/3 LR-satih, s panji ali brez njih (Bela krajina), tel.: 040/888 979.

10–20 čebeljih družin na 7 ali 10 LR-satih, tel.: 031/563 002.

Več čebeljih družin na 5, 7, 9 in 10 AŽ-satih (Goričko), tel.: 031/481 176.

Novo 7-satne panje iz stirodura, primerne za narejence, izvrstne za prezimitev čebeljih družin, tel.: 040/845 113.

Čebelnjak za 12 AŽ-panjev, ugodno, tel.: 041/868 633.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi 3-etažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo 12-satne DB-panje (kocka, toplo-mrzla stavba) iz smrekovega lesa, lahko prebarvane, z lipovimi satniki, tel.: 040/504 974.

Prikolico za prevoz 10 nakladnih panjev, tel.: 031/352 797.

Tovornjak TAM 4500, atestiran, s 30 naseljenimi in 30 praznimi panji (Bizeljsko), tel.: 041/560 075.

Šablono za rogljičenje lesa FD600, primerno za izdelavo panjev, malo rabljeno, ter 180 kg letošnjega cvetličnega medu, tel.: 041/656 815.

Stroj za vrtnanje satnikov na šest lukenj, tel.: 041/722 102.

Nov stroj za odpiranje vseh vrst satov ter prevozno enoto za 11 nakladnih panjev, cena po dogovoru, tel.: 041/580 033.

KUPIM

Motor za prevozni čebelnjak TAM 110 T10, tel.: 040/518 922.

IŠČEM

Čebelarskega mentorja – sem čebelar začetnik, čebelarim z 2/3 LR-panji v okolici Primskovega na Dolenjskem, tel.: 070/736 535.

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matič
BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.
– Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu:
Golo Brdo I9, I215 Medvode.
– Matice pošiljamo večkrat na teden.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klöch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosk pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

-Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

darf die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaz Okorn, s. p.
 Sp. Sorica 1a
 4228 Železniki
 tel.: 04/519 80 30 ali
 031/542 517
 e-pošta:
 blaz.okorn@siol.net
 www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
 subvencionirano
 čebelarsko opremo

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1930

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (činkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
 Telefon/faks: 01/ 755-13-17
 GSM: 041 420 200
 E-pošta: spelakrže@yahoo.com

RAZISKOVALNO DELO V HOFERJEVEM RAZISKOVALNEM ČEBELNJAKU

Leta 2014 smo pri Hoferju v bližini upravno logističnega centra v Lukovici postavili raziskovalni čebelnjak, v katerem strokovnjaki Čebelarske zveze Slovenije s podporo strokovnih institucij (Biotehniška fakulteta, Inštitut za okoljske raziskave ERICO in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano) opravljajo raziskovalna in izobraževalna dela.

Ker je cvetni prah odličen pokazatelj onesnaženosti okolja, v Hoferjevem raziskovalnem čebelnjaku strokovnjaki proučujejo, ali naše poseganje v okolje s kurilnimi napravami in izpušnimi plini vpliva na onesnaženost narave. Aktualni izsledki raziskav cvetnega prahu iz 2015 nakazujejo, da v cvetnem prahu iz tega območja do sedaj ni bilo povišanih vrednosti, ki bi bile človeku nevarne.

Čebelnjak uporabljajo tudi za testiranje različnih tipov smukalnikov za cvetni prah. V cvetnem prahu pa poleg kemijskih parametrov določajo tudi prisotnost mikroorganizmov.

Od meseca marca v Hoferjevem raziskovalnem čebelnjaku poteka že tretja sezona raziskav in šolanj mladih čebelarjev ter izobraževanj o pridobivanju cvetnega prahu. Poleg stroke želimo o pomembnosti čebel osveščati tudi kupce in širšo javnost, zato bomo tudi v prihodnje v sodelovanju s partnerji nadaljevali z izvajanjem podobnih projektov.

Eden takšnih dogodkov je bil v mesecu maju Čebelji dan, ko so si našo upravno stavbo in raziskovalni čebelnjak ogledali zmagovalci natečaja »Deluj eko-ohrani čebelo in smreko«. Več kot 180 malih nadobudnežev in njihovih spremljevalcev si je ogledalo pisan čebelnjak ter dogajanje v in okoli njega, nad čemer so bili navdušeni. Pri Hoferju si bomo tudi v prihodnje prizadevali, da raziskovalni čebelnjak približamo tako zainteresirani stroki kot širši javnosti.

Več informacij na www.daneszajutri.hofer.si.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

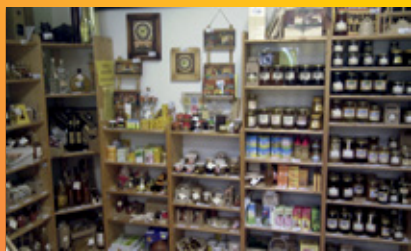
GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

Zaščitna oprema za čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

APIS M&D

ČEBELARSTVO
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

apis.md@siol.net

AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7-IN 9-SATNI

GRELNKI ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA

STANDARDNI LR-IN DVOTRETNJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE 250 g RSF - 4,8 EUR

250 g CINKANE - 2,9 EUR

PREDELAVA VOSKA V SATNICI SAMO 1,19 EUR/KG

SATNIKI: AŽ-VRTAN, LEPLJEN, ZBIT LR-STANDARD LR 2/3

KRMLNIK ZA PLASTENKO

STIMI KOLIČINSKI POPUST nad 100 KG KOLIČINSKI POPUST nad 200 KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz našega voska izdelamo satnice – 1,19 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. ■ Priznano vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ- in LR 2/3-satih (Farrar). Sprejemamo naročila

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

Vasja JugGrant 1e
5242 Grahovo ob Bači*S kakovostjo
do uspeha!***VZREJNI CENTER RODICA**

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Ponujamo vam **kakovostne in označene matice čiste kranjske sivke** iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS. Matice lahko naročite po tel.: **031/254 995** ali po e-pošti: **vasja.jug@gmail.com**. Čebelarjem omogočamo **količinski popust**. Matice lahko prevzamete osebno ali po pošti.

Vzreja matic DARKO GRM**Hude Ravne 1, Dole pri Litiji****Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606****e-naslov: darko.grm1@siol.net**

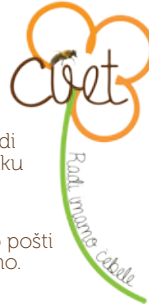
- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

- Registrirano vzrejalništvo čebeljih matic pri MKGP vam ponuja oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

- Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku v sodelovanju s KIS (DPO) in ČZS (PRO).

- Matice lahko prevzamete osebno, po pošti pa jih pošiljamo po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet Mitja Nakrst
Žeje 30
1233 Dob**T:** 031 291 603www.cebelaarstvocvet.si
info@cebelaarstvocvet.si**Vzreja matic JOŽE HERBAJ****Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE****Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980**

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775, e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC GABER

Pri nas lahko kupljene označene čebelje matice prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.
Vzrejališče je odobril KIS. Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna, Tel.: 03/546 14 47, GSM: 031/705 961

- Točila in druga čebelarstva oprema Techtron in Königin.
- Pogače s cvetnim prahom Honey Bee Pro.

UGODNI NAKUPI V SPLETNI TRGOVINI
www.cebelarski-center.eu

V mesecu juliju in avgustu 5 % popust s promo kodo **CEBELAR**.

NOVO!

KÖNIGIN

www.cebelarski-center.eu

ČebelarSKI center Lenart

info@cebelarski-center.eu

041 474 897 • 031 752 626

Partizanska cesta 31, Lenart

“Čebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič, s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

KÖNIGIN

Tovarna čebelarstva opreme iz Madžarske

www.konigin-trade.com

Nudimo Vam proizvode s 4-letno garancijo po zelo ugodnih konkurenčnih cenah z dostavo na dom

Obiščite nas na sejmi in izkoristite 10% sejmski popust!
Sejmi: Bjelovar, Pazin, Celje, Zagreb, Opatija in Split

Telefon: **+386 31 266 193, +36 70 360 2881** E-mail: fodor@konigin-trade.com

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju

www.ftn.si

02/62-96-226

Delovni čas: od ponedeljka-petka od 8. do 14. ure

UGODNE CENE KOZARCEV IN POKROVČKOV

NOV MOTIV

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo
 motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino
 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini),
 ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Čebelarstvo Vidovič

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Na podlagi 20-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali pa jih osebno prevzamete.

Jože Vidovič
 Apače 300
 2324 Lovrenc na Dr. polju
 041 579 827
 www.cebelarstvo-vidovic.si

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.
Pri nakupu več kot pet matic ni poštnine
Pri nakupu več kot 10 matic vam priznamo 10 % popust.

KAPUN
 ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
 Tel.: 031 703 603, 031 727 837
 e-pošta: info@kapun.net
 www.kapun.net

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprrašene in neoprashene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzeti jih je mogoče osebno, lahko pa vam jih pošljemo tudi po pošti. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Čebelarstvo PISLAK BALI
 Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Spiralni potopni talilniki za med

Odlikuje jih:

- velika kontaktna površina med medom in grelnim telesom, ki je izdelano iz nerjavečega jekla,
- zaradi spiralne oblike je grelna površina enakomerno razporejena po celotni širini posode,
- stalna temperatura gretja, tako da ta ni nikoli višja od 40 °C.

Kupiti jih je mogoče v štirih različnih dimenzijah:

Premer	Moč	Cena z DDV
170 mm	50 W	79,00 €
215 mm	50 W	75,00 €
300 mm	75 W	85,00 €
350 mm	100 W	95,00 €

DOSTAVA V ROKU DVEH DNI

Naročila sprejema in prodaja: **Air maat, d. o. .o., Povir 52a, Sežana**
 e-pošta: jani@atelsek.si, GSM: 031/667 158

FRANC UDOVIČ
1937–2016

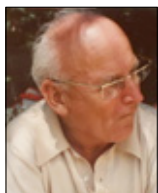

Svojo čebelarstvo je začel leta 1965. Postavil je čebelnjak, pozneje pa je skupaj s čebelarjem

Jožetom čebele vozil na pašo v Belo krajino in Goriško. Bil je vzoren čebelar, zato je za svoje delo prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje, leta 2015 pa še listino čebelarskega veterana. Zaradi bolezni je svoje čebelice prepustil v varne roke hčerke Brigite, ki zdaj skrbi zanje in nadaljuje tradicijo čebelarstva. Čebelarji ČD Rakek se ga bomo spominjali kot dobrega in poštenega prijatelja.

ČD Rakek

MIRKO KAREL BERLOŽNIK
1926–2016

Mirko se je poslovil 15. aprila 2016. Čebelaril je od leta 1956. Bil je zelo vesten in predan čebelar,

članom našega društva pa je bil vedno pripravljen pomagati. Od leta 1965, ko se je včlanil v ČD Žerjav (bil je eden izmed ustanovnih članov), in vse do pozne starosti je več kot dejavno sodeloval v organih društva, ČZ za Mežiško dolino in ČZS. Leta 1975 je sodeloval tudi pri graditvi pašnega čebelnjaka pod »Lavtarjem« in pri postavitvi čebelarskega doma na Mrdavsovem. V tem obdobju je bil tudi član UO, kronist, predsednik, tajnik in častni član ČD Žerjav, blagajnik, predsednik NO, tajnik, predsednik odbora za razvitje prapora ČZMD, organizator 18. TMČ na Ravnah ter član UO ČZS. Kot zaslužen čebelar koroške regije je prejel vsa tri odličja Antona Janše, plaketo ČZMD in številna društvena priznanja.

ČD Žerjav

MARJAN VATOVEC
1955–2016

V začetku pomladi, ko so čebele po zimskem počitku začele izletavati, smo se poslovlili od našega člana,

čebelarja Marjana. Mladost je preživel v Mariboru, pozneje pa je živel v Grosupljem. Ob opazovanju čebel se je navdušil zanje in začel čebelariti. Čebelnjak je imel v Brezovici pri Kozini na Primorskem, s tovornjakom pa jih je prevažal tudi na pašo. Z velikim zadovoljstvom jih je oskrboval in občudoval. Član ČD Grosuplje je bil več kot 30 let. Za svoje dejavno delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje in bronasto priznanje Franca Košaka. Spomin nanj bo kot darovani žebliček ostal tudi na društvenem praporu.

ČD Grosuplje

SLAVKO KRAMŽAR
1928–2015

Sredi junija 2015 smo se na trebevskem pokopališču poslovili od Slavka Kramžarja.

Rojen je bil spomladi 1928 v vasi Radgonica v Litijskem hribovju. V začetku 2. svetovne vojne je zbežal na Trebelno in se že pri 13 letih kot hlapec pridružil družini Bertič v Malinah. 2. maja 1945 mu je gospodar pokazal velik roj čebel v vrhu smreke. Želja po čebelah je bila tako velika, da je sam splezal na drevo in ga ogrebel. Kaj kmalu je poleg domačije stal čebelnjak, v katerem je čebelaril. Član našega ČD je bil vse od začetka njegovega obstoja. Ob razvitju društvenega prapora leta 2008 je za predano delo s čebelami prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Z ljubeznijo do čebel

je okužil vso družino, saj čebelarji tudi sin Slavko.

ČD Trebelno Mokronog

ZLATKO OZANIČ
1953–2015

Zapustil nas je član društva in prijatelj Zlatko Ozanič iz Štalcerjev. Ko je leta 2007 zaprl gostilno, sem ga nagovoril,

naj začne čebelariti in mu ponudil roje. Z vso vnemo je očistil in lepo obnovil zapuščen čebelnjak in panje. Postopno je širil svoje čebelarstvo in imel že 44 družin. Težko je sprejemal bolezen, ki mu je vrsto let prav v obdobju rojenja oteževala delo. V tem prekratkem času je v čebelarstvo vložil veliko znanja in samega sebe. Za čebele mu je uspelo navdušiti tudi sina, ki bo poslej čebelaril zlasti v spomin na očeta. Na njegovi zadnji poti se je skupaj z njegovo družino od njega poslovilo tudi veliko število čebelarjev. Kot vestnega čebelarja ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Viktor Pešelj, ČD Kočevje

STANE VLAŠIČ
1938–2015

Bolezen, ki ga je zadnjih nekaj let prikovala na bolniško posteljo, mu ni vzela duha. Ob obiskih je beseda vedno nanesla na čebele.

Potočil je solze in videlo se je, kako zelo težko je zapustil svoje čebelice, drobnico in prijatelje. Stane je začel čebelariti leta 1992, ko se je upokojil. Bil je dober čebelarski tovariš, član ČD in Združenja za zaščito Kočevskega medu. Za svoje zasluge na področju čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Kočevje

Še tako prijeten
oddih na toplem
se lahko konča s
hladnim tušem.

Najbolj kompletno turistično zavarovanje

- ✓ Zdravstveno zavarovanje na potovanjih v tujini z asistenco,
- ✓ zavarovanje odgovornosti,
- ✓ zavarovanje zlorabe plačilnih kartic
- ✓ in druga kritija.

Sklenite
preko spleta
do 20%
ugodnjeje.

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, <https://ecebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/> Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Boštjan Kojek, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 10, 030/604 015, bostjan.kojek@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemenc.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, zlatica.kovacevic@czs.si.

Uredniški odbor: Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, prof. biol., mag. Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, oglasi in mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7780, tiskano: 28. 6. 2016

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

PLASTIČNO OBEŠALO

PITALNIK SI

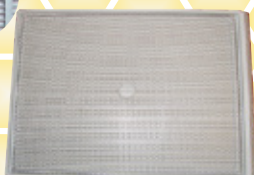
VSE ZA OBNOVO IN IZDELAVO PANJEV

PVC POSODE

MATIČNA REŠETKA

PLASTIČNA TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

**SPOŠTOVANI
ČEBELARJI!
OBVEŠČAMO VAS,
DA BO
OD 25.07. DO
VKLJUČNO 12.08.
ZARADI DOPUSTA
TRGOVINA ZAPRTA!
HVALA ZA
RAZUMEVANJE!**

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-PANJI IN OPREMA
-SATNICE
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

ČRPALKA ZA MED
230V ALI 4X300V

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

POLETNI URNIK JULIJ-AVGUST

BATUJE	PE LUKOVICA
pon-pet 8 00-16 00	pon-pet 9 00-13 00
sob ZAPRTO	13 30-17 00 sob ZAPRTO

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHA
IZDELUJEMO PANJE
AŽ Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN
LR PANJEV

PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
OKVIRJEV

10 OKVIRJEV AŽ

PANJI
LR 1/1 IN LR 2/3
TER POSAMEZNI DELI
LR PANJEV

NALEPKE ZA MED,
MEDENE PIJAČE,
CVETNI PRAH IN
PRELEPKE

Čebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 4%
popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad 50
EUR v naših prodajalnah.